

Újpalotai Pedagógiai Program

Budapest Főváros XV. kerületi Önkormányzat
Újpalotai Összevont Óvoda

Tartalomjegyzék

Tartalomjegyzék	2
ADATLAP	4
BEVEZETÉS - a mi óvodánk.....	5
1. ÓVODAI NEVELÉSÜNK CÉLJA, FELADATRENDSZERE ÉS ÁLTALÁNOS ELVEI	6
1.1. Gyermekkép	6
1.2. Óvodakép	7
1.3. Óvodai nevelésünk célja	8
1.4. Kiemelt nevelési elveink	8
1.5. Óvodánk szerkezete.....	9
2. Integráció óvodánkban	10
2.1. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése.....	10
2.2. Mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermek fejlesztése	11
2.3. Látássérült gyermek fejlesztése	12
2.4. Hallássérült gyermek fejlesztése	13
2.5. A fejlődés egyéb pszichés zavarával (beilleszkedési, tanulási, magatartásszabályozás zavarral) küzdő gyermek fejlesztése	14
2.6. Az enyhén értelmi fogyatékos gyermek fejlesztése	15
2.7. Beszéd fogyatékos gyermek fejlesztése	16
2.8. Az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermek fejlesztése	16
2.9. Kiemelten tehetséges gyermekek tehetséggondozása	16
2.10. Gyógypedagógus, terapeuta.....	17
3. Programunk megvalósítása	17
4. ÓVODAI NEVELÉSÜNK FELADATRENDSZERE	19
4.1. Óvodai nevelésünk rendszere.....	19
4.2. Óvodai nevelésünk általános feladatai	21
4.2.1. Egészséges életmód alakítása	21
4.2.2. Érzelmi, erkölcsi nevelés és a szocializáció biztosítása	24
4.3.3. Anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés	26
5. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI	27
5.1. Játék.....	27
5.2. Vers, mese	34
5.3. Mozgás.....	38
5.4. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc.....	42
5.5. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	46

5.6. A külső világ tevékeny megismerése	50
5.7. Munka jellegű tevékenységek	56
5.8. Tevékenységekben megvalósuló tanulás	59
6. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE	63
7. A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉG, A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK	65
8. ÓVODÁNK ÜNNEPEI, HAGYOMÁNYAI, RENDEZVÉNYEK.....	69
9. KAPCSOLATOK MÁS NEVELÉSI SZÍNTERREKKEL	71
9.1. Óvoda és család kapcsolata	71
9.2. Óvoda és bölcsőde kapcsolata.....	72
9.3. Óvodánk és az iskolák kapcsolata	73
9.4. Óvoda és a gyermekvédelmi felelős kapcsolata	73
9.5. Kapcsolat a Közművelődési Intézményekkel	74
9.6. Főváros Pedagógiai Szakszolgálat XV. kerületi Tagintázménye.....	74
9.7. Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat Székhelyintézménye	74
10. A FEJLŐDÉS NYOMON KÖVETÉSE.....	75
11. CSOPORTNAPLÓ HASZNÁLATÁNAK SZABÁLYAI	75
12. Óvodánk sajátos arculata	76
12.1. Óvodánk sajátos arculata	77
12.2. A Páskom Székhelyóvoda sajátosságai.....	77
12.3. A Hartyán Tagóvoda sajátosságai.....	78
12.4. A Kavicsos Tagóvoda sajátosságai	79
12.5. A Micimackó Tagóvoda sajátosságai	81
12.6. A Napsugár 1. Tagóvoda sajátosságai	82
13. Személyi feltételek a program megvalósításához	83
14. A nevelőmunkát segítő eszközök és felszerelések	85
TÖRVÉNYI HÁTTÉR:.....	86
IRODALOMJEGYZÉK	87
Legitimációs záradék.....	88

ADATLAP

Az óvoda neve: Budapest Főváros XV. kerületi Önkormányzat Újpalotai Összevont Óvoda
Rövidített neve: Újpalotai Összevont Óvoda
Székhelye: 1157 Budapest, Páskom park 37.

Tagintézmények megnevezése, címe:

Budapest Főváros XV. kerületi Önkormányzat Újpalotai Összevont Óvoda Hartyán Tagóvodája 1157 Budapest, Hartyán köz 3.
Budapest Főváros XV. kerületi Önkormányzat Újpalotai Összevont Óvoda Kavicsos Tagóvodája 1157 Budapest, Kavicsos köz 6.
Budapest Főváros XV. kerületi Önkormányzat Újpalotai Összevont Óvoda Napsugár 1. Tagóvodája 1156 Budapest, Nádasztó park 1.
Budapest Főváros XV. kerületi Önkormányzat Újpalotai Összevont Óvoda Micimackó Tagóvodája 1156 Budapest, Kontyfa utca 1.

Program neve: Újpalotai Pedagógiai Program
Jogállása: Az intézmény önálló jogi személy
Gazdálkodása: Önállóan működő költségvetési szerv
Közfeladata: Óvodai nevelés
Tevékenysége: Óvodai nevelés ellátás,
Óvodai intézményi étkeztetés
Sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása,
Óvodai nevelés intézményeinek,
programjainak komplex támogatása
A program hatályba lépése: 2024.02.15.

Fenntartói jóváhagyás dátuma, határozatszám

.....

BEVEZETÉS - a mi óvodánk

“ Szent kincs a gyermek teste-lelke,
Szeretni kell azt melegen,
és fölnevelni féltő gonddal,
hogy tiszta, jó, erős legyen.”

Óvodánk nevelési programját az “Óvodai nevelés országos alapprogramja” alapján készítettük el, mely a hazai óvodai neveléstörténet hagyományaira, értékeire, nemzeti sajátosságaira, a pedagógiai és pszichológiai kutatások eredményeire, a nevelésügy nemzetközileg elismert gyakorlatára építve, Magyarország Alaptörvényének értékeit és Magyarország által aláírt nemzetközi szerződésekből vállalt kötelezettségeket figyelembe véve meghatározza a magyarországi óvodákban folyó pedagógiai munka alapelveit.

Programunkban hangsúlyt kap az egészséges életmódra felkészítés, a testi-lelki gondozás, az érzelmi biztonság kialakítása, a közösségi nevelés. Alkalmazkodunk a gyermekek egyéni sajátosságaihoz, biztosítva, hogy a gyermeket szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illesse meg. Az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére kell irányulnia, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával; oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben. A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, óvodánkban figyelembe vesszük a gyermekek társadalmi körülményeit, esetenként hátránycsökkentő szerepet töltünk be. A gyermeki személyiség teljes tiszteletben tartásával, a személyiség teljes kibontakoztatásának megerősítésére irányul óvodai nevelésünk, oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas óvodai nevelésben. A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésében figyelembe vesszük ennek irányelveit.

A kiemelt figyelmet érdemlő, a sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési, tanulási, magatartási zavarral küzdő, valamint a kiemelten tehetséges, összefoglalóan: különleges bánásmódot igénylő gyermekek nevelését látja el óvodánk.

A sajátos nevelési igényű gyermekek közül a beszéd fogyatékos, enyhe értelmi fogyatékkal diagnosztizált sajátos nevelési igényű gyermekek, autizmus spektrumzavaros gyermekek, érzékszervi (látás- és hallás), mozgásszervi sajátos nevelési igénnyel élő gyermekek nevelését látja el óvodánk.

A hátrányos helyzetű, és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nevelésére is kiemelt figyelmet fordítunk, törekszünk a hátrányok enyhítésére, az egyenlő hozzáférést minden gyermeknek biztosítjuk.

Programunk a gyermek legalapvetőbb tevékenységére, a játékra épít.

Nevelői munkánk során e köré szervezzük, tervezzük mindazon tevékenységeket, feladatokat, melyek a gyermekek sokoldalú, kiegyensúlyozott fejlődését elősegítik.

Arra törekszünk, hogy minden gyermek önmagához képest fejlődjön, biztosítva ehhez a megfelelő környezeti tényezőket és feltételeket.

Fontosnak tartjuk a szülőhely, nemzeti hagyományok, a nemzeti kultúra megismertetését, megbecsülését, ápolását, mely megalapozza a hazaszeretet érzésének kialakulását.

Célunk, hogy a társadalom igényeit figyelembe véve megfelelő szolgáltató intézménnyé váljunk, megfeleljünk a külső és belső elvárásoknak, elérjük azt, hogy a gyermekek örömmel jöjjenek óvodánkba, érzelmileg, szociálisan, értelmileg gazdagodjanak, és képességeik kibontakozzanak, az iskolai életüket felkészülten kezdjék meg.

A megfelelő környezeti feltételek megteremtését és a programot lelkiismeretes, jól képzett kollektívával valósítjuk meg.

1. ÓVODAI NEVELÉSÜNK CÉLJA, FELADATRENDSZERE ÉS ÁLTALÁNOS ELVEI

1.1. Gyermekkép

Az óvodai nevelés az emberi személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény is egyszerre. A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. A személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, mint nevelő intézmény a gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítésére törekszik, biztosítva ezzel, hogy minden gyermek egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, és meglévő hátrányai csökkenjenek.

Az óvodáskorú gyermek nevelésére is érvényes, hogy olyan szellemileg és fizikailag aktív, alkotó embereket kell nevelnünk, akik megfelelnek a velük szemben támasztott követelményeknek, akik nyitottak a világra, kezdeményezőek és érzelmileg kiegyensúlyozottak.

Célunk tehát olyan gyermek nevelése, aki testileg, lelkileg egészséges. Érdeklődő a világ megismerésére, az összefüggések megértésére. Törekvő, kooperációra képes, aktív, kreatív, határozott jellemű, egyéni vonásokban, érzelmekben gazdag. A gyermekek nevelésekor nem adhatunk helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

1.2. Óvodakép

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.

Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek 3. életévétől az iskolába lépésig. Az óvodai pedagógiai tevékenység rendszere és tárgyi környezete biztosítja a gyermekek fejlődésének és nevelésének megfelelő feltételeit.

Az óvodai nevelés célja, hogy elősegítse az óvodásgyermek sokoldalú harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok kiegyenlítését, az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembe vételével.

Az óvodai nevelésben alapelv, hogy a gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi.

A nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását, a pedagógiai hatásoknak a gyermekek személyiségéhez kell igazodniuk.

Óvodai nevelésünk az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik:

- a gyermeki szükségletek kielégítéséről,
- az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkörről
- testi, szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról
- a gyermeki közösségben végezhető sokszínű (életkornak és fejlettségnek megfelelő) tevékenységekről
- a játék semmi mással nem helyettesíthető, meghatározó szerepéről
- az óvodai tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmak és emberi értékek közvetítéséről és a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi és tárgyi környezet biztosításáról.

Az óvodában miközben megvalósulnak a gyermeki személyiség fejlődésének feltételei, a gyermekekben megteremtődnek az óvodáskor végére a kisiskolás korba való átlépés belső feltételei.

A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését és a multikulturális integráció lehetőségét.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok (migráns) gyermekek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.

1.3. Óvodai nevelésünk célja

Óvodánk tevékenységét az alábbi célok határozzák meg:

- A 3-7 éves gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődésének elősegítése, családi, derűs légkörben biztosítva a gyermekek fejlődésének sokféle, változatos tevékenységét.
- A gyermeki személyiség kibontakoztatása, nevelése, fejlesztése az életkori és egyéni sajátosságok, az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.
- Fontos célunk, hogy a szociálisan elfogadott magatartásformákat megerősítsük a gyermekekben, s elérjük, hogy ezekkel azonosuljanak.
- Tudatosan alakítani azokat az értelmi és emocionális képességeket, amelyek biztosítják a sikeres iskolai beilleszkedést, s később a társadalom életében való aktív részvételt.

Az óvodai élet teljes időtartama alatt törekszünk arra, hogy a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek személyisége minél harmonikusabban és teljesebben kibontakozhasson. Olyan képességek és kompetenciák birtokába jussanak, amelyek alkalmassá teszi őket arra, hogy saját törekvéseik szerint a társadalmi normákkal összhangban kiegyensúlyozott, boldog életet élhessenek.

1.4. Kiemelt nevelési elveink

Alapvető követelmény a kisgyermek emberi **méltóságának, jogainak biztosítása**, az óvodai nevelés teljes eszközrendszerével. Óvodánkban a nevelőmunkát az óvodapedagógus végzi, jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Nevelőmunkánk során szoros kapcsolatba kerülünk a családdal. **A kölcsönös bizalom** eredményeképpen a családi élet legbensőbb dolgairól is lehetnek információink. Ezért biztosítjuk a szülőt titoktartásunkról, s ezért tartjuk tiszteletben a családok belső szokásait.

A 3-7 éves gyermek alapvető szociális tanulási formája az **utánzás**, ezért az óvónő **modell** szerepe kiemelt jelentőségű. A modell átvételében az érzelemnek és a beszédnek fontos szerepe van. Ezért biztosítunk gazdag érzelmi légkört és törekszünk arra, hogy nyelvi kommunikációs kifejezőképességünk állandó minta legyen a gyermek számára. Már a legkisebb kortól kezdve olyan lehetőségeket biztosítunk, amelyek kielégítik a gyermekek **természetes kíváncsiságát**, felkeltik érdeklődésüket a dolgok, emberek iránt.

Tudjuk, hogy 3 éves kor után a gyermek **törekszik** másokkal való **érzelmi kapcsolatok**

kiépítésére. Az óvónő és a gyermek közötti gazdag érzelmi kapcsolatot igen fontosnak tartjuk, mert ez pozitívan befolyásolja a gyermek cselekvését, természetesebben és könnyebben alkalmazkodik a környezetéhez, szívesebben viselkedik a normáknak, szabályoknak megfelelően, jobban elfogadja a szeretett felnőtt által rá gyakorolt hatásokat. **Megkülönböztetett figyelmet fordítunk** a kiemelt figyelmet igénylő gyermekekre.. Náluk még nagyobb hangsúlyt kap az óvónő és a gyermek, valamint a gyermek- dajka közötti pozitív érzelmi kötődés.

A gyermekek fejlettsége, sajátosságai, aktivitásuk, társas magatartásuk általában különbözik. Éppen ezért a szocializációs folyamatok színterének fontos feltétele a gyermekekkel való **differenciált, egyéni bánásmód**. Fontos, hogy **tiszteletben tartsuk** a gyermek egyéniségét, érdeklődését, segítsük önkifejezését, személyiségének természetes fejlődését, hiszen csak akkor tudjuk az egyes gyermekekben a kultúrált együttélés alapjait elindítani, ha megismerjük egyéni jellemzőiket.

A **játékosság** óvodai nevelésünkben megkülönböztetett helyet foglal el alapelveink sorában. A gyermek **szabad játéka** kiemelt fontosságú az óvodai életünk tevékenységi formái között.

1.5. Óvodánk szerkezete

Óvodánk 2017. augusztus 1-vel alakult meg fenntartói döntés alapján az újjalotai óvodák összevonásával.

Jogelőd intézmények:

	megnevezése	székhelye
1	Budapest Főváros XV. kerületi Önkormányzat Hartyán-Árendás Összevont Óvoda	1157 Budapest, Hartyán köz 3.
2	Budapest Főváros XV. kerületi Önkormányzat Mosolykert Óvoda	1157 Budapest, Kavicsos köz 6.
3	Budapest Főváros XV. kerületi Önkormányzat Napsugár Összevont Óvoda	1156 Budapest, Nádastó park 2.
4	Budapest Főváros XV. kerületi Önkormányzat Micimackó Óvoda	1156 Budapest, Kontyfa utca 1.

Az egységes óvoda kialakításánál fontos szempont volt, hogy az óvodák addigi pedagógiai hagyományaik megtartásával biztosítsák a sokszínűséget, viszont az egységes vezetői szempontok és gazdálkodás mentén az egyforma hozzáférés alapelve is megvalósuljon.

2. Integráció óvodánkban

2.1. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése

Óvodánk különös figyelmet fordít a sajátos nevelési igényű gyermekek befogadására. Működésünk során több, különböző sérüléssel, fejlődési zavarral küzdő kisgyermeket neveltünk. Az együttnevelés lényeges elemei, hogy a sajátos nevelési igényű gyermek megkapja a számára szükséges egyéni fejlesztést és bánásmódot, illetve, hogy a többi gyermek természetes módon, az óvodai élet tevékenységei során tanulja meg elfogadni a másikat. **A hangsúly nem a puszta együttléten, hanem az együttes tevékenykedésen, a közös játékon, a kölcsönös kommunikáción van.** Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésekor is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszünk, így fejlődik a gyermek alkalmazkodó készsége, az akaratereje, az önállósága együttműködő készsége, gazdagodik az érzelmi élete.

A sikeres integráció kulcsa és alappillére a differenciált nevelés, amely a gyermek egyéni szükségleteire, speciálisan fejlesztendő területeire összpontosít. A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását teszi szükségessé.

Munkánk során nagyon fontos, hogy a ránk bízott kisgyermeket minél jobban megismerjük: egyéni adottságait, képességeit, személyiségét. Fontos, hogy a gyermek megnyilvánulásait, reakcióit megértsük, jól értelmezzük. Ez azonban nem lehetséges a családdal való szoros együttműködés nélkül. A sérült gyermeket nevelő családok sokszor nagyon nehéz problémákkal küzdenek, sok harcot kell megvívniuk a külvilággal, illetve a család belső egyensúlyának esetleges felbomlása is komoly válságot idézhet elő. Ezért szükséges, hogy megértsük a család belső működését, a háttérben meghúzódó gondokat, feszültségeket és nyitott, együttérző magatartásunkkal megnyerjük a szülők bizalmát.

Amennyiben sajátos nevelési igényű gyermek érkezik óvodánkba, át kell gondolnunk, milyen változtatások szükségesek a csoportszoba berendezésén (pl. mozgássérült gyermek esetén akadálymentesítés, látássérült gyermeknél a tárgyak helyének hosszú távú elhelyezése, támpontok kialakítása).

Rendkívül fontos a gyermekcsoport felkészítése, illetve a szülők tájékoztatása. A gyermekek felkészítésénél kihangsúlyozzuk, hogy a sérült kisgyermek nem tehet állapotáról, korlátait ismerjék meg, segítsenek neki, különösen eleinte. A gyerekek „ráhangolódását” nagyon jól elősegíthetjük különféle játékokkal. Tapasztalataink szerint az óvodáskorú gyermekek

könnyen fogadják el sérült társaikat, ebben az óvodapedagógusnak is fontos, példamutató szerepe van.

Óvodánk minden kisgyermek számára biztosítja az elfogadó, eredményeket értékelő környezetet, mely segíti a sérült gyermekek személyiségfejlődését. A sérült gyermek iránti elvárást, a gyermek terhelhetőségét a sérülésének jellege, súlyosságának mértéke, a biológiai állapota, illetve személyiségjegyei befolyásolják.

A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésekor nagyon fontos a gyermek sérülésének fejlesztéséhez megfelelő képzettségű pedagógus együttműködése, segítsége az adott gyermek fejlesztési stratégiájának kialakításakor, a gyermeket fejlesztő óvodapedagógusok felkészítésekor, valamint folyamatos tanácsadás során.

A sajátos nevelési igényű gyermek óvodai fejlesztéséhez szükséges speciális eszközöket, egészségügyi és pedagógiai ellátást, melyekre a szakértői bizottság javaslatot tesz, óvodánk biztosítja. A fejlesztési módszerek megválasztásakor - konzultálva a gyermek utazó gyógypedagógusával- alkalmazkodunk a sérülés típusához, illetve a gyermek egyéni fejlődési sajátosságaihoz. A sajátos nevelési igényű gyermeket fejlesztő óvodapedagógus egyéni fejlesztési tervet készít, egyénre szabott módszereket alkalmaz, a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat a foglalkozásokba beépíti, az óvodai nevelés valamennyi területén alkalmazza.

A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztésekor mindig figyelembe vesszük a sérülés-specifikus fejlesztés feladatait, elveit.

2.2. Mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermek fejlesztése

A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermeknél a jelentősen eltérő kóreredit és károsodás miatt a mozgáskorlátozottság egyénileg is sok eltérést mutat.

Feladatunk a mozgásos akadályozottságból eredő hátrányok csökkentése, a speciális eszközök használatának gyakorlása, s ezek segítségével a tágabb és szűkebb környezet minél sokrétűbb megismertetése, a megtanult mozgás alkalmazására nevelés.

A mozgásfejlesztésben hangsúlyt kell kapnia a különböző önellátást, önkiszolgálást, helyváltoztatást segítő-támogató eszközök használatának elsajátítása is.

Fontos a mindennapos tevékenységek során az önellátási funkciók fejlesztése a családdal együttműködve.

Játéktevékenységek során fontos a mozgáskorlátozott gyermek aktív szerepe, bekapcsolódása, ehhez szükség lehet a játéktér átalakítására, a játéktevékenység adaptálására.

A nyelvi fejlesztés elengedhetetlen, ha mozgáskorlátozottsághoz beszédzavar, kommunikációs probléma társul.

Tevékenységek

Az óvodás életkor kiemelt tevékenysége az éneklés, így a mozgáskorlátozott gyermek fejlesztésébe is beépítendő. Pozitív hatása előnyösen befolyásolhatja a mozgásfejlődést is, társas cselekvést jelent, fejleszti a ritmus- és tempóérzékelést.

Rajzolás, kézügyesség fejlesztésekor a felső végtag érintettsége okozhat problémát.

Fontos a kézfunkciót és a manipulatív tevékenységek segítségét célzó megfelelő testhelyzet megtalálása, a kóros izomfokozódások, együttmozgások leépítése, szükséges lehet adaptált eszközök használata, esetleg az eszközök rögzítése, a finommotorika és grafomotoros képességek célirányos fejlesztése.

Kiemelt feladat a tapasztalatszerzés biztosítása, a cselekvéses ismeretszerzés lehetőségének megteremtése. A mozgáskorlátozott gyermek eltérő tapasztalatokkal rendelkezik, észlelési problémái, testséma-zavarai lehetnek, kevesebb ismerettel rendelkezhet az őt körülvevő világról. A Páskom parki tag-óvodánk alsó szintjén elhelyezkedő két csoport akadálymentessége biztosított.

2.3. Látássérült gyermek fejlesztése

A látássérült gyermekek a nevelés-oktatás szempontjából lehetnek: vakok, aliglátók és gyengénlátók.

A látási kontroll hiányosságainak korrigálására minden látássérült gyermek esetében segíteni kell a részvételt a közös játékban, a közösséghez való alkalmazkodást, a viselkedési formák megtanulását és gyakorlását. Kiemelt hangsúlyt kap az önkiszolgálás megtanítása, a tárgyak és helyük megismertetése, a rendszeretet, a higiéné, különösen a szem és a kéz tisztán tartása.

Az óvodai nevelésben részesülő vak gyermekeknél is kiemelt szerepet kap a játék, ami tág lehetőséget ad az ép érzékszervek aktivizálásával a hallás, tapintás, szaglás, íz-érzékelés, mozgás-ritmus, tájékozódási képesség intenzív fejlesztésére.

Mozgásnevelésükben kiemelten fontos a testkultúra kialakítása, a tartáshibák megelőzése, a helyes testtartás megtanítása, majd folyamatos fejlesztése.

A vak gyermekek fejlesztésében hangsúlyos a zenei nevelés, mely egyszerre fejleszti a hallást és a mozgást.

Az önkiszolgálás terén életkoruk és sérültségük mértéke szerinti önállóság kialakítása a cél.

A környezetük valóságghú megismerése széles körű érzékeltetéshez, a biztonságos téri tájékozódás támpontokhoz kötötten valósítható meg. Az eszközök kiválasztásánál elsődleges szempont a jól tapinthatóság biztosítása. A környezet kialakításakor tapintható jelzések alkalmazása, a bútorok lehetőség szerinti állandó rendje javasolt.

A számélmények kialakulását az akusztikus minták, a mozgás és a verbális kifejezések is hatékonyabbá teszik, az óvodai foglalkozások során a hatrekeszes dobozok, gombás-, szöges táblák alkalmazása a „Braille” írás- olvasásrendszer megtanulását készíti elő.

Fontos a szavak tartalommal való megtöltése az ép érzékszervek tapasztalatainak segítségével, a verbalizmus kialakulásának elkerülése végett.

Az aliglátó gyermekek adottságaik szerint vagy a tapintó-halló vagy a látó-halló (tapintó) életmódra készíthetők fel.

A látásukat praktikusán kismértékben használó aliglátó gyermekek nevelési programja a tapintó-halló életmódra felkészítést célozza, de nem hanyagolható el látásteljesítményük megőrzése, intenzív fejlesztése sem.

Az aliglátó gyermekek közül a látásukat praktikusán jól használók számára olyan fejlesztő programot kell biztosítani, mely a látó-halló (tapintó) életmódra felkészítést tűzi ki célul.

A gyengénlátó gyermekek főleg látásuk útján tájékozódnak a világban, de az ép látásúakhoz képest sokkal közelebről, kisebb térben tudják azt használni. Kiemelten fontos a testtartási hibák megelőzése, a helyes testtartás megtanítása.

A gyengénlátó gyermek gondolkodás- és beszédfejlődését a látásos élmények hiányossága jelentősen befolyásolja, ezért különösen fontos a környezet vizuális megismertetése.

Területei:

- Látásnevelés: a látás használatának megtanítása a távoli és a közeli környezetben.
- A nagymozgás fejlesztése: mozgáskoordináció, mozgásbiztonság.
- Térbeli tájékozódás a látás felhasználásával.
- A finommozgás fejlesztése: a kézügyesség fejlesztése, az írás előkészítése.
- A látás-mozgáskoordináció fejlesztése: finommozgások és nagymozgások esetében egyaránt.

Az érzékelés egyéb területeinek fejlesztése minden látássérült kisgyermeknél elengedhetetlen:

- A hallási figyelem és megkülönböztető képesség segíti a tájékozódást, tanulást.
- A tapintás által szerorzhető információk kiegészítik a tárgyak tulajdonságairól szerzett ismereteket.

2.4. Hallássérült gyermek fejlesztése

A hallássérült gyermekek hallásvesztése a főbb beszédfrekvenciákon olyan mértékű, hogy ennek következtében a beszédnek hallás útján történő megértésére nem, vagy csak részben képesek. A halláskárosodás miatt teljesen elmaradhat, vagy erősen sérülhet a beszéd és a nyelvi kompetencia. Az előzőek miatt korlátozott a nyelvi alapokon történő fogalmi gondolkodás kialakulása, aminek következtében módosul a gyermek megismerő

tevékenysége, esetenként egész személyisége

A hallássérült gyermekek óvodai nevelésének központi feladata a nyelvi kommunikáció megalapozása, fejlesztése. Az anyanyelvi-kommunikációs fejlesztés az óvoda egész napi tevékenységében megjelenik. Minden, a szocializációt hatékonyan segítő munkajellegű tevékenységbe be kell vonni a hallássérült gyermekeket.

A súlyos fokban hallássérült – siket – gyermekek óvodás életkorban történő fejlesztési feladata a nyelvi kommunikáció rendszerében a hallás és a beszédértés fejlesztése, a hangos beszéd aktív használatának építése, a grafomotoros készségfejlesztés és a diszfázia-prevenció. Az óvodai nevelés során arra kell törekedni, hogy a súlyos fokban hallássérült kisgyermek hangmegnyilvánulásaiival, majd beszéddel hívja fel magára a figyelmet, közölje kívánságait. Környezete igyekezzon a gyermek közölnivalóját, kommunikációs próbálkozásait megérteni. Az óvodai nevelés egész időtartamát átfogó feladat a kognitív funkciók és az érzelmi élet fejlesztése, alapvető önkiszolgálási szokások elsajátítása, az aktív nyelvhasználat építése. Ennek keretében kell fejleszteni a beszédértést, szókinccset, szájról olvasási készséget. Törekedni kell a beszédérthetőségének kialakítására, főleg a magánhangzók esetében.

A nyelvi kommunikáció megalapozása érdekében kívánatos, hogy értsék, ismerjék fel hány szó, rövid mondat grafikus képét, hozzájuk intézett leggyakoribb kérdéseket, közléseket.

A nagyothalló óvodás korú gyermekek az emberi beszéd, a környezeti hangok korlátozott felfogására, differenciálására képesek. Beszédfejlődésük késve indul meg.

A nagyothalló gyermekek óvodai fejlesztésében hangsúlyt kap a nyelvi kommunikáció megindítása, és/vagy fejlesztése a kommunikációs igény és tevékenység állandó erősítése, a beszédértés, a szókinccsfejlesztés, a szintaktikai elemek nyelvhasználatba építése, a beszédérthetőség folyamatos javítása, melynek eredményeként a nagyothalló gyermekek különböző mértékben közelítik meg a halló társak nyelvi teljesítményét.

A hallássérült kisgyermek eredményes fejlesztésének feltétele a gyermeket körülvevő környezet minden elemében a nyelvi kommunikáció helyzetekhez kötött alkalmazása, szükség esetén a beszédértést és a konkrét megnyilvánulást segítő egyéb eszközrendszerek használata, valamint a családi szociális háttér bekapcsolása a kommunikáció-fejlesztés rendszerébe.

A hallásukat műtéti úton helyreállított/létrehozott hallássérült gyermeknél fizikai értelemben közel ép hallás mérhető. Fejlesztésük stratégiája döntően a beszédhallásra alapozott módszerek alkalmazásával történik. Fejleszthetőségük, fejlődési ütemük döntően függ a műtét időpontjától.

2.5. A fejlődés egyéb pszichés zavarával (beilleszkedési, tanulási, magatartásszabályozás zavarral) küzdő gyermek fejlesztése

Óvodánk azokat a gyermekeket is ellátja, akik szakvélemény alapján az életkorukhoz

viszonyítottan jelentősen alulteljesítenek. Társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzdenek, közösségbe való beilleszkedésük továbbá személyiségfejlődésük nehezített, vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősülnek sajátos nevelési igényűnek.

Az érintett gyermekek az átlagnál nehezebben viselik el a várakozás és a kivárás okozta feszültségeket, a váratlan zajokat. Aktivációs szintjük erősebben ingadozik, nyugtalanabbak. Fokozottabban igénylik a tevékenységet meghatározó állandó kereteket, szabályokat, valamint a pozitív visszajelzést, a sikeres teljesítmények megerősítését, a dicséretet. A kognitív, az emocionális-szociális képességek eltérő fejlődése a sikeres beilleszkedést, az iskolába lépésre való felkészülési folyamatot késleltetheti.

Az óvodai nevelés és fejlesztés során kiemelt feladatunk a gyermek szakértői részképesség-zavarainak egyéni fejlesztési terv alapján történő kompenzálása szakmai módszerek alkalmazásával. További feladat megelőzni a teljesítménykudarckokra épülő másodlagos zavarok, inadaptív viselkedés kialakulását, és megalapozni az eredményes iskolai előmenetelhez szükséges készültséget.

2.6. Az enyhén értelmi fogyatékos gyermek fejlesztése

Az enyhén értelmi fogyatékos gyermek fejlesztésében meghatározó és kívánatos a nem fogyatékos óvodás korúakkal történő együttnevelés. A spontán tanulást, a társakkal való együttműködést, a kommunikáció fejlődését segítik azok az élmények, tapasztalatok és minták, amelyeket a gyermek a kortárs csoportban megél.

A középsúlyosan értelmi fogyatékos gyermek fejlesztésében a kis lépések elvét alkalmazva, a gyermekekre jellemző cselekvésbe ágyazott gondolkodást figyelembe vevő képességfejlesztés kellő időt, alkalmat kell, hogy biztosítson:

- a) az alapmozgások, manipuláció kialakítására, fejlesztésére,
- b) a minimális kontaktus, kooperációs készség, valamint a nonverbális és verbális kommunikáció fejlesztésére, a gyermek egyéni szükségleteinek megfelelően a szóbeli kommunikációt kiegészítő, illetve helyettesítő módszerek, eszközök alkalmazásával történő fejlesztésére,
- c) a beszédindításra, a beszédmegértés fejlesztésére, az aktív szókincs bővítésére,
- d) a szobatisztaság, az alapvető önkiszolgálási szokások kialakítására,
- e) az adekvát játékhasználat elsajátítására, a kognitív funkciók fejlesztésére.

Ezek kialakításánál kiemelt szerepe van a rendszerességnek, az utánzásnak, a gesztussal kísért, egyszerű verbális utasításnak, a zenének, a ritmusnak, a sok ismétlésnek.

A fejlesztés során a csoportos foglalkozásokon törekedni kell a megfelelő motiváció

fenntartására, a csoportban az egymáshoz való közeledésre, az egymás melletti tevékenykedés fejlesztésére.

2.7. Beszéd fogyatékos gyermek fejlesztése

Beszéd fogyatékos gyermek esetén az anyanyelv elsajátításának a folyamata akadályozott, a gyermek életkorától eltérő.

Az óvodai nevelés, fejlesztés egész időtartama alatt kiemelt feladat az aktív nyelvhasználat és kommunikáció kialakítása, az értelmi fejlesztés, a mozgás és észlelési funkciók, valamint a vizuomotoros koordinációs készség javítása, valamint az érzelmi élet fejlesztése. Ez speciális eszközök és módszerek alkalmazásával egyéni és kiscsoportos fejlesztési formában valósul meg. Azoknál a beszéd fogyatékos gyermekeknél, akiknél több beszédprobléma együttesen fordul elő, vagy a beszéd fogyatékosághoz a testi érzékszervi- és pszichés fejlődés zavara társul, az eredményes fejlesztés a logopédia és a társuló fogyatékoság módszereinek kombinációjával valósulhat meg.

2.8. Az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermek fejlesztése

Az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermekekre jellemző a kölcsönösséget igénylő társas helyzetek megértésének és azokban való részvételének zavara, a beszéd szintjéhez képest károsodott kölcsönös kommunikáció, a rugalmatlan, sztereotip viselkedés, a viselkedésszervezés és kivitelezés zavara és az egyenetlen képességprofil.

Az autizmus spektrum zavarral küzdő kisgyermek számára a kommunikációs, szociális és kognitív képességek erősítése az óvodai nevelés elsődleges feladata. Ennek érdekében az óvodai nevelés, különösen a természetes élethelyzetek használandóak a fejlesztésre. Az óvodai fejlesztés alapja minden esetben pszichológiai képességmérés. A fejlődési szint és szociális alkalmazkodás követése egyéni felméréssel történik, speciális eszközök és módszerek használatával, egyéni fejlesztési helyzetben megalapozva.

2.9. Kiemelten tehetséges gyermekek tehetség gondozása

Óvodánk a különleges bánásmódot igénylő gyermekek közül a kiemelten tehetséges gyermekeket is kiemelten fejleszti. Az a kiemelten tehetséges gyermek, aki átlag feletti általános vagy speciális képességekkel, magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.

Óvodánk fontos feladata minden gyermek képességeinek kibontakoztatása így a tehetséges gyermekek felismerése, nyilvántartása, egyéni nyomon követése. A tehetségek gondozása és fejlesztése fontos feladatunk az intézményi és az intézményen kívüli együttműködések lehetőségeinek felkutatása, kihasználása munkánk fontos részét képezi. A mikrocsoportos tevékenység szervezés közben a differenciálás gyakorlata kiválóan alkalmazható a kiemelten

tehetséges gyermekek esetében. A tehetséggondozás lehetőségei az óvodai élet minden tevékenység-formájában adottak, így a mozgás futóversenyek, ovi-foci - óvodán kívül is -, vizuális nevelés, környezetvédelem, anyanyelvi-nevelés, ének-zene, gondolkodás fejlesztése. Mindezen tevékenységformák fejlesztése megvalósulhat az előre tervezett tevékenységekben, de szem előtt tartjuk a spontán adódó lehetőségek kihasználását is. Módszereink közül kiemelten hatékony a fejlesztő pedagógia eszközei, és az egyéni bánásmód. Mindezt úgy tesszük, hogy a gyermek számára ez örömforrás legyen, kreativitását és tehetségét ki tudja bontakoztatni, élményekkel gazdagodva biztosítjuk a további motivációt.

2.10. Gyógypedagógus, terapeuta

A sajátos nevelési igényű gyermek egyéni fejlesztését a szakértői vélemény alapján gyógypedagógusaink látják el, akik szakmai tanácsaikkal segítik az óvodapedagógusok munkáját is.

Az együttműködés során:

- Segíti a pedagógiai értelmezést, figyelemmel kíséri a gyermek haladását
- Javaslatot tesz gyógypedagógiai- specifikus módszerek, módszer kombinációk alkalmazására, az egyéni fejlesztési szükséglethez igazodó módszerváltásokra, a gyermek igényeihez igazodó környezet kialakítására
- Figyelembe veszi a gyermekkel foglalkozó óvodapedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait
- Kapcsolatot tart a szülővel a rehabilitáció sikerességét szolgáló ismeretek átadásával.

3. Programunk megvalósítása

Módszereinket az aktuális tevékenységi forma sajátosságainak, céljainak és a gyermekek fejlettségének megfelelően, a módszertani szabadságot alkalmazva tervezzük.

Különböző problémahelyzetek biztosításával elősegítjük a problémamegoldó, önálló gondolkodás fejlődését.

Alkalmazott pedagógiai módszerekkel a kompetenciafejlesztést támogatjuk.

Felmérjük a gyermekek értelmi, érzelmi, szociális és erkölcsi állapotát. Saját fejlesztésű gyermek-megismerési technikákat, eszközöket alkalmazunk, melynek eredményeit felhasználjuk pedagógiai gyakorlatunkban. Tervező munkánkban, pedagógiai tevékenységeinkben alkalmazzuk a gyermekek ismeretén alapuló egyénileg differenciáló bánásmódot, követelmény állítást, motiválást, értékelést.

A már megszerzett ismeretek és tapasztalatok gyakorlati alkalmazását is lehetővé tesszük.

A gyermekcsoportoknak, különleges bánásmódot igénylő gyermekeknek megfelelő, változatos módszereket alkalmazunk.

Az életkori sajátosságok, pedagógiai célok és a gyermekek szükségleteinek figyelembevételével választjuk meg a módszereinket. Módszerhasználatunkat tudatosság, célszerűség és változatosság jellemzi. Alkalmazott módszereink az ismeret és tapasztalat szerzést segítetik.

Pedagógiai munkánkban alkalmazzuk a PDCA - ciklus. (tervezés, végrehajtás, ellenőrzés és beavatkozás.

Törekszünk a fellelhető eszközök, segédanyagok, digitális anyagok megismerésére, céljainknak megfelelő használatára.

Fogalomhasználatunk igazodik a 3-7 éves korosztály fejlettségéhez, életkori sajátosságaihoz.

Pedagógiai munkánk során építünk a gyermekek más forrásokból szerzett tudására.

Pedagógiai munkánkat hosszabb-rövidebb időszakokra tagolva (pl.: éves ütemterv), tanulási-tanítási egységekre (pl.: tematikus terv) és tevékenységekre (pl. játék - és munkatevékenység) bontva tervezzük meg.

A hetirend egy-egy környezeti téma köré csoportosítva dolgozza fel a különböző tevékenységeken keresztül az élményeket, tapasztalatokat, ismereteket. A témafeldolgozásokra fordított idő korcsoportonként változik, a fokozatosság elve itt is megvalósul. A szervezett formában történő mozgásos tevékenységek idejét a Páskom óvodában a tornatermi beosztás határozza meg.

A helyes életritmust fokozatosan, az életkori és egyéni sajátosságoknak megfelelően a családdal együttműködve alakítjuk ki.

Feladatainkat a gyermekek főbb **tevékenységformáin** keresztül valósítjuk meg: testápolás, öltözködés, étkezés, mozgás, edzés és levegőzés.

Napirend kialakításánál fontos szempont a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása. A játék kiemelt jelentőségét az óvodapedagógus biztosítja a napirendben, időbeosztásban ez megmutatkozik. Elsődleges a gyermekek életkori sajátosságait figyelembe véve a nyugodt tevékenységhez szükséges idő biztosítása.

Terveink szervesen épülnek egymásra.

Komplex módon vesszük figyelembe a pedagógiai folyamat minden lényeges elemét: a tartalmat, a gyermekek előzetes tudását, motiváltságát, életkori sajátosságait, a nevelési környezet lehetőségeit, korlátait, környezeti feltételeket, stb...

Tudatosan tervezzük a tevékenység céljainak megfelelő módszereket, eszközöket, szervezési módokat.

Többféle módszertani megoldásban gondolkodunk. Az adott helyzetnek megfelelően rugalmasan alkalmazzuk módszereinknek.

A gyermeki tevékenységet, a foglalkozásokat a céloknak megfelelően, logikusan építjük fel.

A gyermeki tevékenykedtetést, a cselekvésbe ágyazott ismeretszerzést tartjuk szem előtt.

Tudatosan törekszünk a gyermekek motiválására, aktivizálására.

Pedagógiai terveinket a megvalósítás eredményességének függvényében felülvizsgáljuk.

Pedagógiai céljaink összhangban állnak az Óvodai nevelés országos alapprogramjával és az óvoda pedagógiai programjának célrendszerével.

Az óvodában alkalmazható digitális eszközöket és IKT eszközöket (CD-lejátszó, fényképezőgép, számítógép, diavetítő, projektor,) célszerűen és szükség szerint használjuk.

Támaszkodunk a szociális tanulásban rejlő lehetőségekre. Lehetővé tesszük a helyes viselkedési normák, a mintaként szolgáló cselekvések, a kommunikáció, együttműködés megismerését.

Alkalmazzuk a differenciálás elvét, az egyéni bánásmódot.

4. ÓVODAI NEVELÉSÜNK FELADATRENDSZERE

4.1. Óvodai nevelésünk rendszere

Az óvodai nevelés feladatai szerteágazó, egymásra épülő és egymással összefüggő, komplex módon érvényesülő tevékenységek, melyek átszövik óvodai nevelésünk rendszerét. Az óvodai nevelés rendszerében megvalósuló feladatok biztosítják az óvodai nevelés céljának kiteljesedését.

A rendszer elemei:

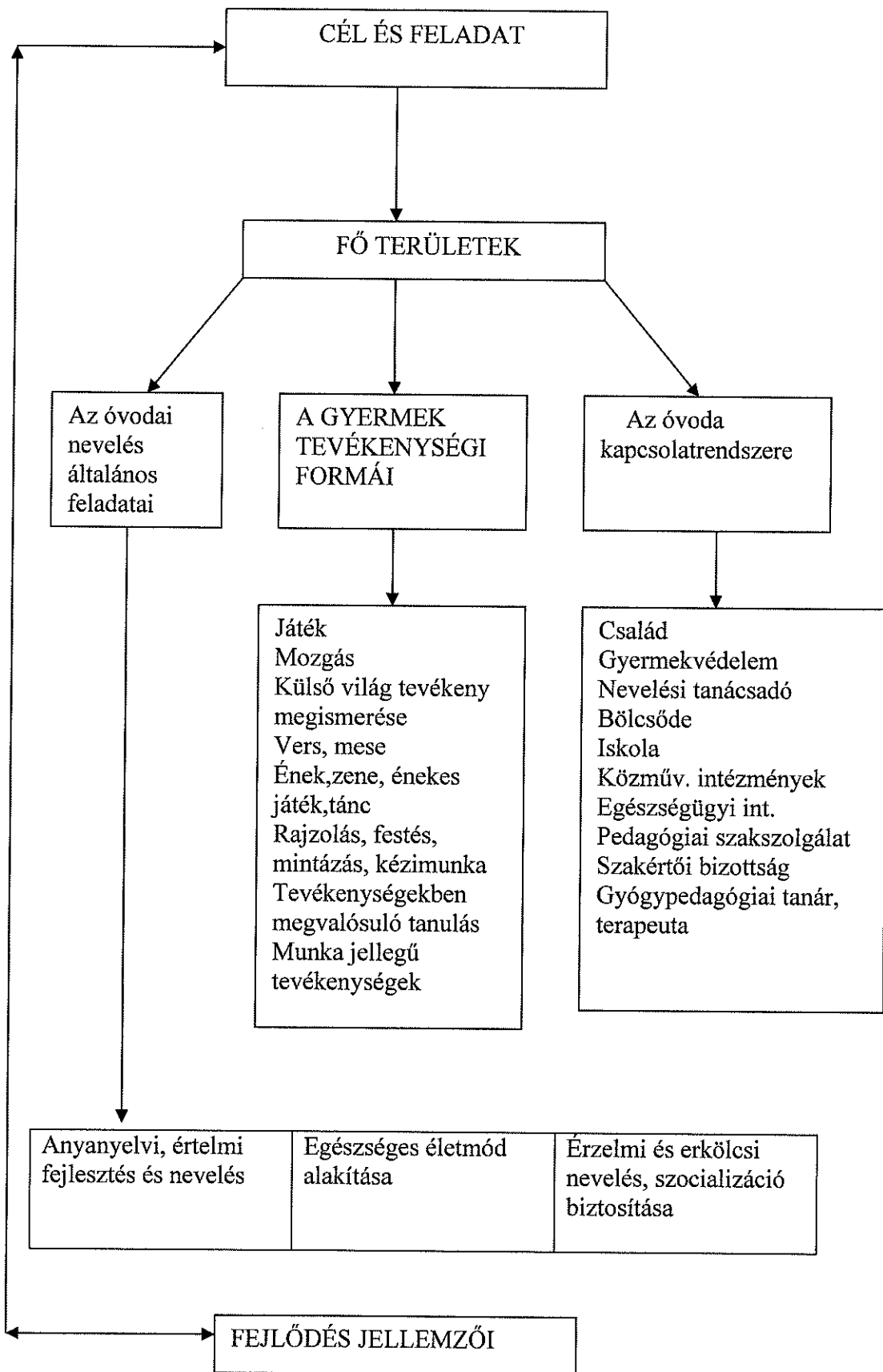
A nevelés alapvető feladatai: az egészséges életmódra alakítása, az anyanyelvi és értelmi fejlesztés és nevelés, érzelmi és erkölcsi nevelés, szocializáció biztosítása.

A gyermekek tevékenységei: a játék, a munkajellegű tevékenységekben megvalósuló tanulás. Közülük elsődleges és alapvető a játék, mely kiterjed a gyermekek minden egyéb tevékenységére.

E tevékenységi formák az óvodai nevelés eszközei.

A nevelőmunka egyes kereteiben végzett gyermeki tevékenység tartalmát az egyes **nevelési területek** szolgálják: vers, mese; ének, zene, énekes játék, tánc; rajzolás, festés, mintázás, kézimunka; külső világ tevékeny megismerése és a mozgás.

Az óvodai nevelőmunka a **nevelés színtereinek** - család, bölcsőde, közművelődési intézmények, és az iskola- szoros együttműködésével lehet eredményes.

4.2. Óvodai nevelésünk általános feladatai

Óvodai nevelésünk feladata az óvodáskorú gyermekek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. Ezen belül:

Egészséges életmód alakítása

Érzelmi, erkölcsi nevelés és a szocializáció biztosítása

Anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés

4.2.1. Egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. Megalapozza az egyén további egészséges életvitelét.

Célunk a gyermekek egészségének védelme, edzése, egészségmegőrző és betegség megelőző szokások és az egészséges életvitel kialakítása. Intézményünkben évek óta kiemelt terület az egészséges életmódra való felkészítés. Valljuk, hogy az egészséges életmód a környezettel való harmonikus együttélést, a természet szeretetét és védelmét is magában foglalja. A nagyobb mozgástér, a levegős csoportszoba, a füves-bokros udvar pótolja a lakótelepi otthonok behatárolt lehetőségeit, szűk körülményeit. A gyermekek egészségvédelmének keretében a Páskom tagóvodánkban sószobát alakítottunk ki, melyet november és március között, beosztás alapján heti rendszerességgel látogatják a gyermekeink.

Feladataink:

- A gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése.
- Harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése.
- A gyermek edzése, egészségének védelme, megőrzése, óvása.
- A gyermeki testi képességek fejlődésének segítése.
- Az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.
- A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges, biztonságos környezet biztosítása.
- Ha szükséges, a családdal együttműködve, megfelelő szakemberek bevonásával speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása.

Óvodai életünk megszervezése során központi kérdés a helyes életritmus kialakítása, melynek kerete az óvónő által megtervezett **napirend**. Ennek összeállításánál figyelembe vesszük a gyermekek életkori sajátosságait, biológiai szükségleteit. Megfelelő időt biztosítunk a tevékenységek gyakorlásához, a szomszédos csoportok összehangolják napirendjüket. A nyári időszakban az óvodai élet megváltozik, ezért szükséges nyári tervet is készíteni.

Biztosítjuk a nyugodt feltételeket, a rugalmas rendszert a megfelelő időtartamú párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével a gyermekek egészséges fejlődése érdekében. Napirendünk igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, egyéni tempójához, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.

Tevékenységek

Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését együttműködve a gondozást végző többi munkatárssal. A helyes életritmust fokozatosan, az életkori és egyéni sajátosságoknak megfelelően alakítjuk ki.

A gyermek idegrendszerének egészséges fejlődéséhez nélkülözhetetlen az ebéd utáni **csendespihenő**. Legfontosabb feladatunk a nyugodt légkör biztosítása a folyamatos levegőcsere. Napirendünkben minden gyermek számára biztosítjuk az életkorának, illetve egyéni igényeinek megfelelő időtartamú pihenést. Otthonról hozott alvókák, a mesehallgatás elősegítik a gyermekek nyugodt pihenését.

A mozgás, mint az óvodáskorú gyermek legegységesebb tevékenysége, az összes tevékenységét áthatja. Játékosan, játékba ágyazottan, spontán módon és az óvónő által irányított módon biztosítjuk a minél több mozgásformát az óvodában.

A mindennapi testnevelésre, a tornára, játékos mozgásokra, az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységekre teremben és szabad levegőn lehetőséget biztosítunk. Eszközökkel és eszközök nélkül, spontán, vagy szervezett formában az óvodai nevelés minden napján – az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve – minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani.

A testápolási szokások a gyermekek egészségének védelmét, rendszeres, szükség szerinti tisztálkodását és tisztaságigényük kialakulását szolgálja. A tevékenységek begyakorlásához segítséget és elegendő időt biztosítunk. Tisztálkodás, WC-használat, kézmosás, törülközés,

fésülködés, fogápolás helyes, rendszeres végzésére nevelés az egészség megóvása érdekében történik, az intimitás tiszteletben tartásával és a nemi identitás figyelembevételével. Higiéniai szokások kialakítása, a szabályok megerősítése és kialakítása az egész nap folyamán történik, ahol az önállóságra való ösztönzés és a pozitív megerősítés módszerét kell alkalmazni.

Öltözködésnél kezdetben sok segítséget nyújtunk, majd az évek során törekszünk a fokozódó önállóság megvalósítására, a pozitív megerősítéssel.

Az étkezés alapja a helyesen összeállított étrend, a közösségi hatás és az ételek változatossága segítenek minket abban, hogy a gyermekekkel minél több új ízt kedveltessünk meg. Az ízlésesen terített asztallal kulturált viselkedésre, igényességre ösztönözzük gyermekeinket. Az étkezési kultúra alakításakor és erősítésekor építünk a gyermekközösség mintaadó erejére is. Napi szinten – szülői segítséggel - a korszerű táplálkozás jegyében rendszeresen nyers formában történik a zöldség és gyümölcsfogyasztás. A nap folyamán igényüknek megfelelően folyadékot fogyaszthatnak, ösztönözzük őket a vízivásra.

A levegőzésnek fontos élettani hatása van, törekszünk arra, hogy a gyermekek minél több tevékenységet a szabad levegőn végezzenek. A túlzott UV-sugárzásra, a légszennyezettség veszélyeire figyelve tartózkodunk a szabadlevegőn.

Egészségvédelem, edzés által elősegítjük a szervezet ellenálló képességének növelését. Biztosítjuk a tiszta környezetet, a folyamatos levegőcserét és a megfelelő páratartalmat. Önmaguk és társaik testi megóvására neveljük a gyermekeket. A nyár folyamán az időjárás függvényében a testi edzettséget a gyermekeknek a légfürdő, permetfürdő együttes hatása biztosítja.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- ismerjék és aktívan alkalmazzák gyermekeink a koruknak megfelelő egészségügyi szokásokat, szabályokat
- fejlődjön ki igényük önmaguk és környezetük rendjére és esztétikájára
- váljon szokássá a kulturált étkezés
- szeressenek bátran, szabadon, önállóan mozogni

Módszertani alapelvek:

- az óvónő vegye figyelembe a gyermekek eltérő fejlettségi szintjét és igényét, kiemelt figyelmet fordítva a sajátos nevelési igényű gyermekekre

- törekedjen bensőséges kapcsolat kialakítására a gyermekekkel
- törekedjen az óvodai és a családi szokások összehangolására
- érvényesítse a fokozatosság elvét.

Kapcsolatok más területekkel:

A játékkal szoros kapcsolatban van, minden tevékenység játékosan folyik, tevékenységeink jelentős része - tisztálkodás, öltözés - célirányos, vagyis munkajellegű tevékenység. Mindennapjainkban értelemszerűen szoros kapcsolatban van a mozgással.

4.2.2. Érzelmi, erkölcsi nevelés és a szocializáció biztosítása

Az érzelmi, erkölcsi és szociális nevelés szempontjából kiemelkedően fontos, hogy az óvoda alkalmazottaitól elvárható legyen a gyermekek és egymás iránti pozitív megnyilvánulás. Az óvodáskorú gyermek jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. A személyiségen belül az érzelmek dominálnak, ezért fontos, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, otthonosság, kiegyensúlyozott, derűs, szeretetteljes légkör vegye körül. Ennek érdekében szükséges, hogy:

- már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék a gyermeket.
- az óvodapedagógus-gyermek, gyermek-gyermek, gyermek-dajka kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze.
- az óvodában egyszerre segítjük a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését és én-tudatának alakulását, illetve teret engedünk önkifejező törekvéseinek.
- lehetőséget kell teremtenünk arra, hogy a gyermek kielégítthesse társas szükségleteit, s nevelnünk kell annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.
- olyan közösség kialakítása, ahova a gyermekek szívesen járnak.
- járuljunk hozzá az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő képesség igényének kialakulásához (figyelmesség, segítőkészség, együttérzés, önzetlenség).
- különös jelentőségű a közös élményekre épülő, közös tevékenységek gyakorlása. Ezért olyan óvodai élet szervezése kívánatos, amelyben segítjük a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség) és akaratának (önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat) fejlődését, szokás- és normarendszerének megalapozását.

- a normák kialakulása és alkalmazása a mindennapok része, áthatja a gyermeki életet. Az erkölcsiség ebben az életkorban az egymásra figyelésben, az együttműködésben, segítségadásban nyilvánul meg, illetve néhány együttélési szabály betartásában (köszönés, “kérem-köszönöm” szavak használata, játékeszközök helyrerakása stb)
- az óvoda a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra építve a gyermek részére változatos tevékenységeket biztosít, melyeken keresztül megismeri szűkebb és tágabb környezetét, amely a hazaszeretet és a szülőföldhöz való kötődés alapja.
- a gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modell értékű szerepet tölt be.
- a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Elfogadás, beszoktatás:

Ahhoz, hogy a gyermekek az óvodában – egyéni fejlettségüknek megfelelően – maximálisan fejlődjenek először is fontos, hogy érzelmi kötődésüket kialakítsuk. Az óvodába való beilleszkedés megkönnyítése érdekében a következő lehetőségeket biztosítjuk a gyermekeknek és szüleiknek.

- Beiratkozás előtt (április) nyílt napot tartunk, ahol a szülők és a gyermek az óvodával és a leendő óvónővel ismerkedhet meg. Nyílt napjainkra az óvodapedagógusok a gyermekekkel közösen készülnek, apró ajándékot készítenek az óvodánkba látogató kisgyermek számára.
- Beiratkozáskor meghívjuk őket gyermeknapunkra, ahol a gyermekek játékos tevékenységek során ismerkedhetnek leendő óvodás társaikkal és az óvoda dolgozóival.
- A nyár folyamán családlátogatást folytatunk.
- A beszoktatás a szülők és a gyermek igényeihez igazodik. Lehetőséget biztosítunk a szülő, szükség esetén nagyszülő beszoktatásra és fokozatos óvodában tartózkodásra. A nehezen elváló, óvodát nehezen elfogadó gyermekek számára hosszabb időt biztosítunk az elfogadásra.
- Nagyfokú gyöngédséggel és türelemmel fordulunk a gyermekek felé, hogy segítsük őket az óvoda, és társaik fokozatos elfogadására.

- Kedvenc tárgyukat behozhatják magukkal, melyekkel biztonságérzetüket - az „otthon melegét” hozva magukkal - növeljük.
- Elengedhetetlen a szülőkkel az első pillanattól fogva a bizalommal teli kapcsolat, hiszen legfőképpen kincsüket bízzák ránk, mivel az elválás mindkettőjüknek nehéz, az óvodapedagógusnak a szülőt is meg kell nyugtatnia.
- A beszoktatás első hetében mindkét óvodapedagógus jelen van a gyermekek fogadásakor.
- A gyermekek az óvodába lépés első napján a jelükkel ellátott kis „nyakláncot” kapnak, amit továbbra is viselhetnek. A gyermek jelét a gyermekkel, szülővel közösen választják ki az óvodapedagógusok, mely végigkíséri a gyermeket az óvodás évei során.

Feladataink:

- A szülőktől való elválás megkönnyítése.
- Az óvodai napirend, szokások, szabályok megismertetése.
- Érvényes szokások, szabályok ismertetése - a régi óvodások segítségével a vegyes csoportokban.
- Szeretetteljes, gondoskodó, bizalmon alapuló kapcsolat kialakítása, ölbeli játékokkal, ringatókkal, mesével, bábozással segítjük át a gyermekeket ezen az időszakot.

4.3.3. Anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés

Az anyanyelvi,- az értelmi nevelés és fejlesztés során a gyermek megtanulja leképezni és feldolgozni a körülötte lévő világot. Az óvodáskor szenzitív periódus. A gyermek ebben az életkorban többet tanul, mint egész életében. Ennek elősegítése érdekében feladataink:

- Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása - beszélő környezet, helyes mintaadás és szabálykövetítés - az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés, a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartása, ösztönzése, a gyermek meghallgatása, a gyermeki kérdések támogatása és a válaszok igénylése az óvodai élet elengedhetetlen része.
- Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás

fejlődését elősegítő, ösztönző környezet biztosítása.

Fontos, hogy aktivizáljuk a gyermeket, mivel ebben az életkorban a gondolkodás nagyrészt cselekvésbe ágyazott. A legfőbb motiváló erők a problémahelyzet megoldása, és az önállósulási vágy. Ennek eredményeképpen a gyermek önmagához, saját adottságaihoz képest fejlődik

A gyermek spontán szerzett tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosítunk a gyermeknek változatos tevékenységet, melyeken keresztül további élményeket és tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

Feladatunk a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak és ismereteinek rendszerezése és bővítése, különböző tevékenységekben való gyakorlása.

Az értelmi képességek – érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás

– fejlesztése az óvodai élet minden tevékenységében megvalósítható, megvalósítandó feladatunk.

Ezen feladatok megvalósulása biztosítja azt, hogy az óvodáskor végére minden gyermek testileg, lelkileg, szellemileg megfeleljen az iskolai alkalmasság igényeinek.

5. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

5.1. Játék

A játék az óvodáskorú gyermekek alapvető tevékenysége, a kisgyermek elemi, pszichikus szükséglete (örömforrás, feszültség-levezetés) mely magáért a játék örömeért történik. A gyermek szabad játéka kiemelt fontosságú az óvodai életünk tevékenységi formái között. Minden játék, de különösen a szabad játék a gyermek szabad elhatározásából születik és abban is ér véget. A gyermek úgy alkalmazza a játékszereket, a bútorokat, anyagokat, ahogyan szükséges van azokra, környezetét alakítja, játékvilágát megteremti. Fontos, hogy a felnőtt ezt megértéssel kövesse. Csak szükség esetén avatkozzon be (ötletadás, konfliktusok megoldása). Ilyenkor tapintatosan lépünk be a gyermekek világába. Tevékeny, gazdag óvodai életet kívánunk megteremteni, amelyben fellelhetők a játékos elemek, motívumok, ahol jellemző az életkorhoz nélkülözhetetlen játékos óvónői beállítódás, a gyermek játékos hangulatának, játékorientáltságának tiszteletben tartása. A játékos tevékenységek magukban hordozzák a következő életszakaszra való felkészülés gazdag lehetőségeit, azokat a helyzeteket, melyekkel előkészítjük az iskolai tanulási folyamatba való átlépést.

Célunk a gyermekek sokoldalú személyiségfejlesztése, melynek legfontosabb és leghatékonyabb eszköze. Fejleszti mozgásában, beszédében, segíti az akarati tulajdonságok kialakulását. Komplex tevékenységforrás, melyben fejlődnek társas kapcsolatai, általa észrevétlenül tanul a gyermek. Nevelési céljaink eléréséhez tudatosan felhasználjuk a spontán és az óvodapedagógus által irányított játéktevékenységeket.

Feladataink:

- **A játék kiemelt jelentősége óvodánk napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenységszervezésben is megmutatkozik.**
- Teremtjük meg azokat a feltételeket, amelyek kedvezően hatnak a játék kialakulására: megfelelő léghőmérséklet, hely, idő, eszköz és élmény biztosítása.
- Fontos a szabad játék túlsúlyának érvényesülése.
- A kisgyermek első valódi játszótársa a felnőtt, utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játék folyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítőtővé, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. A felnőtt jelenléte teszi lehetővé a gyerekek közötti játék kapcsolatok kialakulását is.
- A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét, az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását, mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával érjük el.
- Nyugodt léghőmérséklet közvetlen hatással van a gyermek kiegyensúlyozott játékára.

Lehetőséget kell adnunk a gyermeknek, hogy szabadon választhasson magának játszótársat és játékot. Feladatunk az elmélyült játék feltételeinek megteremtése és a játékot zavaró egyéb körülmények kiiktatása. Óvónői magatartásunk a nyugodtléghőmérséklet meghatározója, mert derűs, kiegyensúlyozott léghőmérséklet, csak derűs, kiegyensúlyozott óvónő képes biztosítani. Minden gyermeki tevékenység – beleértve a játékot is – felosztható spontán és az óvodapedagógus által irányított tevékenységre. Ügyelnünk kell arra, hogy bár

a közös játszás a legvonzóbb óvónői magatartás a gyermek szemében, ez nem mehet a gyermekek önállóságának rovására. Törekszünk a helyes arány megvalósítására.

- Az óvodai játék színtere a csoportszoba, és az óvoda udvara. Mindkét helyszínen meg kell teremtenünk, illetve folyamatosan kell biztosítanunk azokat a feltételeket, amelyek mellett a gyermekek nyugodtan játszhatnak. A terem berendezésekor vegyük figyelembe, hogy az adott korcsoport gyermekei mit szeretnek játszani, s a nap folyamán ennek megfelelően változtassuk a csoportszoba berendezését, melynél kiemelt szempont a minél tágasabb játéktér kialakítása. Az udvaron feladatunk, hogy a színesebb játék kialakulása érdekében minél több ötletet, játéklehetőséget biztosítsunk a gyermekek számára.
- A játékra biztosított idő az egész napot átfogja, mely a napirendben is tükröződik. A játéktevékenység lehetőleg összefüggő, zavartalan, megszakítás nélküli legyen, a várakozási időt igyekszünk kiiktatni a csoport életéből, játékos tevékenységet biztosítunk a lehetőségeknek megfelelően.
- A játékeszközökkel motiváljuk, gazdagítjuk a gyermekek játékát, gondoskodunk különböző játszásra alkalmas kiegészítőkről (anyagok, termékek) félkész és szimbolikus eszközökről. A játékszerekkel szemben követelmény, hogy legyenek tartósak, könnyen tisztíthatóak, esztétikusak, jó minőségűek, illetve mindig feleljenek meg az adott életkor támasztotta követelményeknek. Törekednünk kell arra, hogy a gyermekek önállóak legyenek a játékeszközök kiválasztásában. Olyan játékeszközöket válasszunk, amelyek ösztönzik, motiválják, gazdagítják a gyermekek elképzeléseit, segítik elgondolásaik megvalósítását.
- Alapozzunk a gyermek otthonról hozott élményeire. Hallgassuk meg őket, teremtsünk különböző játékszituációkat. Minél több élményhez juttassuk a gyermekeket az óvodában.
- Az óvónő közvetítse a gyerekek felé azt, hogy a szomorú gyermeket vigasztalni kell, a rendbontókat pedig tapintatosan jobb belátásra bírni.

A játékidőben lehetőségünk van a játszó csoportok hangulatának, a gyerekek egymáshoz való viszonyának megfigyelésére. Ismeretet kaphatunk egyes gyermekek fejlettségi szintjéről.

Tevékenységek:

A gyakorlójáték elsősorban kiscsoportos, 3-4 éves gyermekekre jellemző. Segítségével a gyermekek megismerik saját testüket, és azt elkülönítik másoktól. Megismerik a közvetlen környezetükben található tárgyakat, eszközöket és az azokkal végezhető műveletek, tevékenységek egész sorát. A gyakorlójátékoknak jelentős szerepe van a mozgásfejlődésben, a megismerő folyamatok fejlődésében, a társas viszonyok alakulásában, valamint a hang és a beszéd játékos gyakorlásakor az anyanyelv hangjainak kiválasztásában, a beszéd kialakulásában és fejlődésében. A mozgást gyakorló játékok fejlesztő hatása a mozgáskoordinációban, a mozgás finomodásában, differenciálódásában ragadható meg.

A gyakorlójátékhoz biztosítani kell a megfelelő mozgásteret, eszközöket és anyagokat, melyek alkalmasak a gyermekek mozgásigényének és manipulációs vágyának kielégítésére.

A gyakorlójáték elemei később megjelennek a szerepjátékban.

A szimbolikus-szerepjáték gyermekeink legkedveltebb tevékenysége, nevelési szempontból a leggazdagabb terület. A szimbolikus-szerepjáték során a gyermekek lemásolják, utánozzák a felnőttek mozdulatait, viselkedését, s azonosulnak a szerephez tartozó magatartással. Rövidebb történeteket, párbeszédet találnak ki, melyeket spontán szavakkal, mozgással, mimikával, gesztusokkal tesznek színesebbé.

Betartják a játékszerekkel és az együttjátszással kapcsolatos elemi szabályokat, s jól érzik magukat társaik között. Játékukhoz önállóan keresik meg a játékszereket, s ezek használatában megegyeznek. 5-6 éves kortól megértik és elfogadják játszótársaik elképzeléseit, alkalmazkodnak a játék szabályaihoz. A szerepjáték fejleszti a gyermek megfigyelőképességét, erkölcsi ítéleteinek alakulását, szabálytudatát, viselkedéskultúráját. Bővíti ismereteit az emberi kapcsolatokkal, szerepekkel, a szerephez tartozó viselkedéssel kapcsolatban. Fejleszti beszédképességét, gyarapítja szókincsét. Szerepjáték közben alakul és fejlődik empátiás készsége, gazdagodnak érzelmei.

A dramatizálás, bábozás gazdagítja a szerepjátékaikat, melyekben az irodalmi élményeiket, tapasztalataikat jeleníthetik meg. Lehetőséget nyújtunk arra, hogy elképzelésük, szándékaik szerint alakíthassák meseélményüket.

A dramatikus játék fejleszti a gyermek kifejezőképességét, különösen a nonverbális kommunikáció fejlesztésére alkalmas. A bábjáték és a dramatikus játék az erkölcsi, az esztétikai és az érzelmi nevelés hatékony eszközei. Segítik a gyermek erkölcsi ítéleteinek kialakulását, a szabályok betartását, megjelenési formájukat, a játék során bemutatott viselkedésükkel az ízlés alakításában játszanak szerepet, az érzelmi életre az empátiás készség fejlesztése által gyakorolnak hatást.

A szabályjátékokban - mozgásos, értelemfejlesztő - gyermekeink megtanulják a helyes magatartás alapvető formáit.

Az értelmi képességeket a nyelvi játékok, képes kirakók, kártyajátékok, társas játékok a megismerő folyamatok a megfigyelőképesség az emlékezés, a képzelet, a gondolkodás, különösen a fogalomalkotás fejlesztésében jut kiemelkedő szerep. A kirakójátékok (puzzle) a finommotoros mozgást, az alakészlelést és az alak-háttér diszkriminációt fejlesztik.

A mozgásos szabályjátékok - testnevelési játékok, versenyjátékok, dalos játékok- fejlesztik a gyermekek erőnlétét, az ügyességet, a gyorsaságot. A mozgásos szabályjátékoknak ezen kívül a mozgáskoordinációban és az önfegyelm kialakulásában van jelentős szerepe.

Mind a mozgásos, mind az értelemfejlesztő szabályjátékok alakítják, erősítik a szabálytudatot, a gyermek közösségi érzését, felelősségtudatát és feladattudatát. Fontos szerepük van a türelem és a kudarc tűrőképesség fejlesztésében. Fokozza a kitartást és az akaraterőt.

A konstruáló játékok az eszközök és az anyagok változatosságát igénylik, melyek óvodánkban biztosítottak. A barkácsolás során sokféle eszközt és anyagot biztosítunk, így gyermekeink változatos technikával készíthetik el a játékuhoz szükséges kiegészítő kellékeket. Építő, konstruáló tevékenység közben a gyermekek különböző játékszerekből összeraknak, létrehozhatnak valamit. Eleinte spontán építenek, de később az átgondolt, elrendezett, meghatározott céllal végzett építés dominál, s egyre bonyolultabb alkotások létrehozására képesek. Barkácsolás során a gyermekek különböző játékeszközöket konstruálnak, ajándéktárgyakat készítenek, sérült játékokat javítanak. Az óvodás gyermekek szeretnek barkácsolni, építeni, létrehozni, kezdetben magáért a tevékenységért, később a műért, s végül valamilyen szükséglet igényének kielégítésére.

A konstruáló játék a mozgáskoordináció, az értelmi fejlődés és a képzelet magas fejlettségi szintjét feltételezi. Fejlesztő hatását a megismerő folyamatokra, a gondolkodásra, a képzeletre, ezen belül is az alkotóképzeletre fejti ki.

Módszertani alapelvek:

Fontos, hogy az óvodáskor végéig a játék a gyermekek alapvető tevékenysége maradjon. Tegyük lehetővé a gyermekek számára a napirendben a játékidő folyamatosságát, segítsük elő a hosszú zavartalan játékidőt.

A játék irányítása mindig indirekt módon történjék, s egyenrangú partnerként vegyünk részt a gyermekek játékában. A játéktevékenység motívuma magában a cselekvésben van, tegyük lehetővé a tartalmas jó játék kialakulását.

A megfelelő szinten folyó játék hozzájárul az aktív személyiség kialakulásához.

A játék fejlődésének általános tendenciáin túl vegyük figyelembe a gyermekek fejlettségének különböző szintjét, aktivitásuk eltérését, érdeklődésük különbözőségeit.

Alapozzunk a gyermek otthonról hozott élményeire, és az óvodában is törekedünk a minél több élmény biztosítására.

A gyermekek fejlődésének jellemzői óvodáskor végére:

A játék során kialakul felelősségtudatuk és feladattudatuk, fokozódik kudarcűrő képességük, képesek a szabályok elfogadására, kialakul a szabálytudat. Tiszteletben tartják társaik elképzeléseit, kialakul önállóságuk, kezdeményezőkéességük, fejlődik kreativitásuk. Fejlődnek értelmi képességeik, érzékszerveik működése pontosabb lesz, észlelésük, megfigyelőképességük megbízhatóbbá válik.

Szerepjáték során megértik és elfogadják játszótársaik elgondolásait, alkalmazkodnak a játék szabályaihoz. Le tudnak mondani egy-egy kedves játékszerről, s vállalják a számukra kevésbé érdekes szerepeket is. Önállóak a szerepek kiválasztásában, a játékszerek és eszközök megválasztásában.

Konstruáló játék közben megismerik és rendeltetésszerűen használják az eszközöket, szerszámokat, ezzel kialakulnak jártasságaik, készségeik. Különböző anyagokból, anyagfélésegekből különböző bonyolultabb alkotások létrehozására képesek, s ezzel szemben mind igényesebbé válnak. A spontán létrejövő alkotások mellett nagycsoportos korra megjelenik a célirányos tevékenység.

Tudnak olyan szabályjátékokat játszani, melyek nagyobb ügyességet, vagy nagyobb szellemi erőfeszítést igényelnek.

Építő - konstruáló játék közben megismerik, és rendeltetésszerűen használják az eszközöket, szerszámokat, ezzel kialakulnak jártasságaik, készségeik.

Különböző anyagokból, anyagfélésegekből különböző bonyolultabb alkotások létrehozására képesek, s ezzel szemben mind igényesebbé válnak.

Kapcsolatok más nevelési területekkel:

A játék és az egyéb tevékenységi formák a gyermekek tevékenységében nem elkülönülten, hanem együtt jelentkeznek.

Játék közben a gyermekeket feszíti a világban való tájékozódás vágya, az, hogy megismerjék szűkebb és tágabb környezetüket. Az egész nap folyamán kialakuló párbeszéd, csoportos beszélgetések fejlesztik a gyermekek verbális képességét. A játékban kialakuló társas kapcsolatok felerősítik a szocializáció hatását, elősegítik az együttélési

szabályok elfogadását. A munka jellegű tevékenységeket is játékosan végzik a gyermekek. A tanulás a játékkal teljes mértékben összefonódik, mivel a gyermeket a tevékenységi vágy ösztönzi a tapasztalatok szerzésére a tanulási folyamatok is játékosan jelentkeznek az óvodai nevelésben.

A természetben való játék során érzékszerveik működése pontosabb lesz, s ennek eredményeként észlelésük, megfigyelésük megbízhatóbbá válik.

Építő, konstruáló játék alkalmával észreveszik a tárgyak hasonló és különböző jellemzőit, a cselekvések egymásutániságát, dolgok és jelenségek közötti összefüggéseket. A tevékenység közben felmerülő akadályok leküzdése, a konfliktusok megoldása hozzájárul a gyermekek matematikai problémamegoldó gondolkodásának fejlődéséhez.

Játékidőben játékos tevékenységek, mozgások közben, szinte észrevétlenül sajátítják el az énekeket, dalos játékokat, verseket és ismerkednek a mesékkel.

Változatos játékok szervezésével érhetjük el, hogy a gyermekek megismerkedjenek az ábrázolás anyagaival, eszközeivel. A rajzolás, mintázás, festés, kézimunka során született alkotásaikat konstruáló – és szerepjátékukban is felhasználhatják.

Játék és mozgás kapcsolata:

Minden új mozgás kialakulása játékos gyakorláshoz kötötten tökéletesedik, a gyermekek fejlődésével együtt bonyolultabbá válik. A gyakorlójáték során fejlődik kéz ügyességük, s a változatos mozgás ügyesebbé teszi a gyermekeket.

A gyakorlójáték lényege egy-egy mozdulat, vagy mozdulatsor játékos ismétlése, gyakorlása, melynek eredményeként a mozdulatok automatizálódnak, a fölösleges mozgások kiküszöbölődnek. Ezáltal a gyermekek mozgása kiszámíthatóbbá, gazdaságosabbá, pontosabbá válik. A mozgást gyakorló játékok hatása a mozgáskoordinációban, a mozgás finomodásában követhető nyomon.

A szerepjáték során a szerepekhez tartozó eszközök használatával mozgásuk finomodik.

A barkácsolás, a szerszámok használata fejleszti a gyermekek kéz ügyességét, a manipulációt és a finommozgást.

A bábok mozgatása által mozgásuk pontosabbá, finommozgásuk akaratlagosan szabályozottá válik. A mozgásos szabályjátékok a mozgáskoordinációban és az önfegyelem kialakulásában jutnak szerephez.

Játék és anyanyelv kapcsolata:

A játékban kialakult társas kapcsolatok fejlesztik a gyermekek beszédét,

lehetőséget teremtenek párbeszéd kialakulására. Amikor a gyermek együtt játszik egy vagy több gyermekkel, alkalmazkodnia kell hozzájuk egész viselkedésében, így beszédében is. Szerepet vállalva utánzással, szóban, hanglejtésben, mimikában, gesztusban, vagyis egész beszédmagatartásában igyekszik azonosulni a szereppel.

Dramatizálásnál a felidézett párbeszédok közben gyarapodik szókincsük, s árnyaltabbá válik kifejezőkészségük, ha a mesékben alkalmazott szófordulatokat, kifejezéseket használják. A különböző játékfajták hatására fejlődik a gyermekek beszéde, megerősödik anyanyelvi kultúráltságuk.

Közvetlen beszédfejlesztő céljuk az anyanyelvi játékoknak van, amelyek mindegyike játékos mozgásra, cselekvésre építve tűzi ki célul egy vagy több beszédösszetevő fejlesztését.

5.2. Vers, mese

Az érzelmi biztonság megadásának és az anyanyelvi nevelésnek egyaránt fontos eszközei a többnyire játékos mozgásokkal összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek. Ezek adják a kisgyermek első olyan érzéki élményeit, melyek a nyelven át a másik emberhez kötődnek és őt magát is tevékenységre serkentik.

A magyar gyermekköltészet, a népi dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázással verseléssel. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb emberi érzelmi viszonyait, a lehetséges megfelelő viselkedésformákat.

A mese életkorilag megfelel az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének, alakítja azt. A mese oldja a szorongást, amelyet a nagyrészt még ismeretlen világ, a feldolgozatlan élmények, indulatot váltanak ki a gyermekből. A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás elengedett, intim állapotában eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája.

A gyermek saját, vers –és mesealkotása, annak mozgással ábrázolással történő kombinálása, az önkifejezés egyik módja.

A mindennapos mesélés, verselés és mondókázás a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme. Az óvodában a népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

Feladatok:

Fontos feladatunk, hogy felkeltsük a gyermekek érdeklődését a versek, magyar népmesék iránt. Olyan irodalmi művekkel ismertetjük meg gyermekeinket, melyekben kiélhetik vágyaikat, oldódnak szorongásaik, félelmeik.

Fontos, hogy mindennap meséljünk, vagy verseljünk valamilyen formában, reggel vagy délben, elalvás előtt vagy délután. A mese, vers kezdeményezések anyaga változatos legyen,

népi klasszikus, kortárs művekből válasszunk, melyek nyelvileg és esztétikailag is igényesek. A mese vers kiválasztásánál figyelembe vesszük gyermekeink életkorát, érdeklődését, fejlettségi szintjét, közvetítsünk számukra erkölcsi tartalmakat.

Teremtsünk lehetőséget a gyermekek önálló szöveg-és mesemondására. Segítsük elő, hogy megfelelő eszközökkel el is játszassák a gyermekek a nekik tetsző meséket.

A csoportszobában a gyermekek életkori sajátosságait figyelembe véve megfelelő mennyiségű és témájú mese- és képeskönyvek állnak rendelkezésre. Biztosítsunk lehetőséget arra, hogy a gyermekek kézbe vehessék, nézegethessék a könyveket, amelyekben kedvenc meséik, verseik találhatóak.

A dúdolt, ritmikus mondókák, mesék a beszoktatás ideje alatt jó szolgálatot tehetnek. Fontos, hogy előadásmódunk megfeleljen nyelvtani rendszerünk szabályainak, mondanivalónkat mindig megfelelő gesztusokkal és mimikával társítsuk. Kínáljuk fel a gyermekeknek a szabad mese- és versválasztás lehetőségét. Teremtsük meg a mese- és vershallgatás feltételeit, a nyugodt légkört.

Feladatunk, hogy rendszeres meséléssel bővítsük a gyermekek szókincsét, s eközben ismerjük fel esetleges beszédhibájukat.

Kiemelt feladatunk, hogy a mese által oldjuk a gátlásos gyermekek szorongásait.

Tevékenységek:

A gyermekek szívesen hallgatnak verseket, meséket a nap bármely szakaszában, igénylik, hogy meséljünk nekik. Örömmel mondogatnak egyszerű verseket, mondókákat, ezzel fejezve ki irodalmi élmény utáni vágyakozásukat. A meséket játékidő alatt is sokszor eljátsszák, dramatizálás formájában.

Képeskönyvek nézegetése közben, a képek alapján társaiknak is mesélnek. A mesehőssel, vagy ellenfeleivel kapcsolatos érzelmeiket játékban, rajzban, esetleg szavakban is kinyilvánítják. Ismert mesék történetét egymás után elmondják, a cselekménybe saját gondolataikat is beleszövik. Segítenek a mesehallgatás feltételeinek megteremtésében, a

nyugodt, kiegyensúlyozott légkör kialakításában.

A nyelvi szituációs játékokkal, bábozással, dramatizálással a folyamatos beszédet gyakorolják a gyermekek.

Irodalmi anyagunk tartalmazza az évszakokhoz, ünnepekhez, kedvenc állataikhoz és a várható óvodai eseményekhez kapcsolódó alkotásokat.

Jó ritmusú mondókákkal, tréfás versekkel megkönnyítjük gyermekeink beilleszkedését az óvodai életbe. A gyermekek kérésére kedvenc verseiket, meséiket többször ismételjük. A versek és mesék fejlesztik a beszédben gátolt gyermekeink gondolkodási képességeit is.

Hagyomány nálunk, hogy a délutáni pihenő előtt nyugtató hangulatú mesét mondunk gyermekeinknek.

Módszertani alapelvek:

Verseléshez meséléshez elengedhetetlen a bensőséges, nyugodt légkör megteremtése. Az irodalmi művek előadásánál fontos az óvodapedagógus jó felkészültsége, élvezetes, szemléletes előadása. A gyermekeknek már az óvodai élet megkezdésétől fogva céltudatosan válogatjuk össze a verseket, meséket. Ügyelünk arra, hogy a mesék, versek összeállítása megfeleljen a gyermekek életkori sajátosságainak.

A fokozatosság elvét szem előtt tartva a gyermekek korának előre haladtával az egyszerű meséktől, versektől haladjunk a hosszabb, bonyolultabb, folytatásos meséig.

Mese- és versmondás közben törekedjünk a szemléletességre, a képszerű kifejezések alkalmazására. Játéktevékenységek közben kérdéseinkkel, ötleteinkkel ösztönözzük szóbeli aktivitásra a gyermekeket, mert ez által nő beszédkedvük, bővül szókincsük, oldódnak esetleges szorongásaik. Segítse elő, hogy a gyermekek meseélményeiket játékkal, mozgással, rajzzal kifejezhessék.

Fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

A gyermekek játék közben verseket, mondókákat mondogatnak. Tíz-tizenkét mondókát, hatnyolc verset megjegyeznek. Várják, kérik a mesemondást, maguk is segítenek a mesemondás, mesehallgatás feltételeinek megteremtésében, s a mesét figyelmesen, hallgatják végig.

Szívesen mesélnek társaiknak már ismert és kitalált történeteket, s hatéves korukra kialakul a mesetudat.

Van néhány mesehősük, a vele megtörtént dolgokat beleviszik játékukba. A mesében

elhangzotokról beszélgetnek, a szereplők érdekes szólásait, furcsa, vagy széphangzású neveit megjegyzik. Aktívan használják bővülő szókincsüket, használják az erkölcsi fogalmakat, beszédük folyamatos, beszédük változatos.

Megszilárdulnak a mesehallgatással kapcsolatos szokásaik, a figyelem fenntartásának és ellenőrzésének játékos, egyezményes jelzései. Ismerik a csoportszoba gyermekkönyvespolcát, a könyvek között eligazodnak.

Megjelenik igényük az irodalmi alkotások iránt.

Kapcsolatok más nevelési területekkel:

A mese és vers szorosan összefonódik a rajzolással, festéssel, mintázással, az anyanyelvi neveléssel, a zenével, az énekkel, a mozgásos játékokkal.

A gyermekek örömmel rajzolják le élményeiket, kedvenc mesehőseiket. Színeikben megjelenítik érzelmeiket, viszonyulásukat a szereplőkhöz.

A zenei nevelés és a mese, vers kapcsolata már a ritmusos mondókák mondogatásával megkezdődik. A nagyobb gyermekek már képesek arra, hogy a mesék szereplőinek rövid szövegét általuk kitalált dallamba foglalják.

A különböző mesékben, versekben találkozhatnak a gyermekek a természeti és társadalmi környezet jelenségeivel, évszakokkal, állatokkal, növényekkel. Képeskönyvek nézegetése során gazdagíthatják ismereteiket, tapasztalataikat az őket körülvevő világról.

A matematikában alkalmazott fogalmak megismerésénél, rögzítésénél is támaszkodhatunk a játékos kiszámolókra, mondókákra, amelyek megkönnyítik a matematika világában való eligazodást.

Mese, vers és mozgás kapcsolata:

Már a kicsiknél az irodalmi nevelés a mozgással kísért, énekelt szöveg gyakori ismételtetésével kezdődik. Több olyan mondókát, verset alkalmazunk nevelésünk során, amely sokféle utánzó mozdulat gyakorlására nyújt lehetőséget.

A különböző versek ritmusára játékos, utánzó mozgásokat találnak ki a gyermekek. Később a meséhez tartozó bábok készítése során, majd a bábozás alkalmával finommotorikus mozgásuk fejlődik, nagymozgásuk összerendezettebbé válik.

Mese, vers és anyanyelv kapcsolata:

A mesék és versek azzal segítik az anyanyelvi műveltség átadását, ápolását, hogy a kisgyermekek életkorához illő tartalommal, mással nem helyettesíthető beszédhelyzeteket teremtenek.

Az anyanyelvi nevelésnek szerves része a bábozás, dramatizálás, melyen keresztül tükröződnek a gyermekek irodalmi élményei, kiegészülve hangulatukkal, kreativitásukkal, fantáziájukkal.

A gyermekek kifejezhetik, átélhetik, eljátszhatják saját érzéseiket, érzelmeiket, s ez által fejlődik személyiségük.

Vers és mesehallgatás közben bővül szókincsük, fejlődik nyelvi kifejezőképességük.

5.3. Mozgás

A mozgás a gyermeknek születésétől kezdve a legtermészetesebb megnyilvánulási formája, fejlettsége képet ad a gyermek általános fejlettségi állapotáról. a rendszeres testmozgás a leghatékonyabb eszköz, mellyel hatni lehet az idegrendszer éréseire, az idegrendszeri kapcsolatok kialakítására, ezáltal érvényesül a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása. a gyermek mozgásfejlődése szempontjából meghatározó jelentőségű az óvodáskor. Ez az időszak a természetes hely-, helyzetváltoztató és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza. Fontos, hogy a fejlődést változatos gyakorlási formákkal, játékokkal segítsük elő, melyeket a gyermek örömmel végez, és az érzelmi biztonságot kell, hogy nyújtson számára. a mozgás felerősíti és kiegészíti a gondozási feladatokat és az egészséges életmódra nevelés hatását. Kulcsfontosságú szerepe van az egészség megőrzésében, megóvásában.

Feladatunk, hogy az óvodába lépő gyermek természetes mozgásigényére építsünk. juttassuk minél több mozgástapasztalathoz, sikerélményhez, ingerben gazdag környezetet biztosítsunk számára. adjunk lehetőséget arra, hogy minél több mozgásformát, mozgásfejlesztési eszközt megismerhessen, és kipróbálhasson. Tartsuk szem előtt a rendszerességet, a játékosságot. (utánzó gyakorlat szerepe). Sokoldalú és kellő ideig tartó mozgást biztosítsunk számára, fejlesszük testi képességeit (gyorsaság, erő, állóképesség). Heti kétszer alkalommal kötött formában szervezünk kiemelt mozgásos tevékenységet. Törekedjünk a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakítására. (testtartást segítő gyakorlatok szerepe) megteremtjük azokat a feltételeket, melyek elősegítik a testi fejlődést, növelik a szervezet teherbíró, ellenálló és alkalmazkodó képességét. (balesetmentes, tiszta környezet, jó levegő)

A mozgásnak fontos szerepe van óvodánkban, az egészség megőrzésében és megóvásában, mely felerősíti és kiegészíti a gondozási feladatokat és az egészséges életmódra nevelés hatását. A torna, a mozgásos játékok fejlesztik a gyermekek természetes mozgását (járás, futás, ugrás, támasz, függés, egyensúlyozás, dobás), és testi képességeit, mint az erő,

ügyesség, gyorsaság, állóképesség, társra figyelés. Hozzájárulnak a harmonikus, az összerendezett, fegyelmezett nagy- és kismozgások kialakulásához. Kedvezően befolyásolják a gyermeki szervezet növekedését, teherbíró- ellenálló képességét és az egyes szervek teljesítőképességét. Fontos szerepük van az egészség megőrzésében, megóvásában.

Elsődleges feladatunk a mozgás, a testnevelés megszerettetése, a szervezet általános, sokoldalú képzésével a testi fejlődés biztosítása.

Feladatunk a testnevelés során fejleszteni a gyermekek természetes mozgását, megismertetni velük a gimnasztikát és a sokszínű, változatos testnevelési játékokat.

Fejlesztjük a gyermekek testi képességeit, testi erejüket, gyorsaságukat és állóképességüket. Törekedjünk a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakítására, és biztosítsunk a gyermekek számára minél több a szabad levegőn történő testmozgást.

A gyermekek egészséges fejlődése érdekében teremtjük meg azokat a feltételeket, amelyek elősegítik a testi fejlődést, növelik a szervezet teherbíró, ellenálló és alkalmazkodó képességét.

Ezért alapvető feladatunk, hogy jó levegőjű, balesetmentes, tiszta környezetet biztosítsunk a gyermekek számára.

- egészséges életvitel kialakítása rendszeres mozgással
- a gyermek természetes mozgásigényének megőrzése és kielégítése
- testi képességek, fizikai erőnlét fejlesztése
- megfelelő mennyiségű és minőségű mozgástapasztalat biztosítása, mozgáskészség alakítása sok gyakorlással
- a mozgásos tevékenységek megszerettetése, sikerélmény biztosítása
- akarati és jellembeli tulajdonságok fejlesztése
- a mozgáson keresztül az értelmi struktúrák és a szociális képességek fejlesztése.

Tevékenységek:

A mindennapi testnevelés megalapozza az igényt a rendszeres mozgásra, középpontjában a mozgásos játék áll, különböző speciális gyakorlatok beiktatásával alkalmat adunk a testi deformitások megelőzésére /lábtorna/. Biztosítjuk a szükséges objektív és szubjektív feltételeket:

- megfelelő hely
- különféle kellékek, eszközök
- rugalmas időbeosztás

- motiváltság
- pozitív megerősítés

A szervezett mozgásos tevékenységek megtervezésénél, levezetésénél figyelembe vesszük a csoport egészségi állapotát, egy-egy gyermek fáradékonyságát. A játékot, a játékosságot alapvető eszközként értelmezzük és alkalmazzuk a testi nevelésben. A testi nevelés tartalmát döntő mértékben természetes mozgások, utánzó gyakorlatok képezik /járások, futások, ugrás, dobás függések, egyensúly gyakorlatok, csúszás, kúszás, mászás /. A tevékenységeket az alábbi szempontok alapján tervezzük:

- megfelelő gyakorlási lehetőség biztosítása
- elegendő ismétlési alkalom
- harmonikus mozgásfejlesztés

A szabad mozgásoknak minél több lehetőséget biztosítunk a teremben és a szabad levegőn. Labdajátékokat, ügyességi és sorversenyeket szervezünk. A további fejlesztéshez az udvari játékok (fajátékok, mászókötel, kötélletra) bővítését tervezzük.

A gyermekek ismerik a mozgás gyakorlatainak alapelemeit, a hozzájuk kapcsolódó szavakat. A feladatokat hamar megértik, és pontosan teljesítik. Szeretik és igénylik a mozgást, öröm és sikerélmény forrása számukra a játék, szívesen vesznek részt egyéni és csoportos küzdelmekben.

Gimnasztikai gyakorlatokból, járásból, futásból, ugrásból, támaszgyakorlatokból és dobásfeladatokból kialakított játékokat játszanak.

A rendelkezésükre álló sokféle eszköz, kéziszer használatával változatos, mozgásokat végeznek a csoportban és az udvaron egyaránt.

Mozgásigényük kielégítéséhez hozzájárul naponta a reggeli és a délutáni mindennapos testnevelés. A csoportok életmódszervezésében helyet kapnak a kirándulások, túrázások, séták, a közelebbi és távolabbi környezetben is.

Módszertani alapelvek:

A mozgás során adjunk lehetőséget arra, hogy az adott gyakorlatokat a gyermekek saját képességeik szintjén hajthassák végre.

Az oktatási folyamatban a mozgásanyag elrendezésének, témák szerinti és logikus egymásra épüléssel kell történnie. Így biztosított az ismeretek átadásában és elsajátításában a fokozatosság, az egymásra épülés.

A kicsiknél törekedjük a játékszabályok egyszerűségére, de a nagyobb gyermekeknél ezek már legyenek bonyolultabbak. A testnevelési játékok nevelőértékét a mozgásoktatási

feladatokon túl is ki kell használni. A közösség munkája az egyének teljesítményéből adódik, tehát a közösséggel való bánás mellett az egyéneket sem lehet elhanyagolni.

Törekedjünk arra, hogy a testnevelési foglalkozásokon a gyermekek fizikai fejlettségi fokát is maximálisan szem előtt tartsuk. Adjunk a gyermekek számára lehetőséget az érvényesülésre mind a gyengébbeknek, mind az ügyesebbeknek.

- az óvónő minden esetben alkalmazza a pozitív megerősítést
- vegye figyelembe a gyermekek eltérő fejlettségi szintjét
- alkalmazza a fokozatosság elvét
- minden lehetőséget használjon ki a gyermekek mozgáskultúrájának fejlesztésére.

Fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

A rendszeres mozgás eredményeképpen növekszik a gyermekek teljesítőképesége, mozgásuk összerendezettebbé, ügyesebbé, megfelelő ritmusúvá válik.

Cselekvőképességük gyors, a mozgásban kitartóak.

Egyéni és csoportos sor- és váltóversenyeket játszanak a szabályok pontos betartásával. Megértik az egyszerű vezényszavakat, kialakulnak a mozgásjártasságok és mozgáskészségek. Erre az időre fejlődik ki a gyermekek szem-kéz, szem-láb koordinációja olyan szintre, hogy összhangba hozható a ritmusérzéssel.

Képesek ugrás, támasz, függés és dobásgyakorlatokat végezni, a kézi-szerek változatos alkalmazásával.

Képesek futás közben hirtelen irányváltásokra, a futás lendületének gyorsítására és lefékezésére.

- a gyermekek eljutnak az első alakváltozáshoz
- a testük arányosan fejlett, teherbíró
- mozgásukat, viselkedésüket, testi szükségleteiket szándékosan irányítani képesek
- mozgásuk összerendezett, harmonikus, erőteljesen fejlődik
mozgáskoordinációjuk
- fontos személyiség tulajdonságok alakulnak ki (figyelemkoncentráció, feladattartás, együttműködési képesség).
- Képesek ugrás, támasz, függés és dobásgyakorlatokat végezni, a kéziszerük változatos alkalmazásával.
- Képesek futás közben hirtelen irányváltásokra, a futás

lendületének gyorsítására és lefékezésére.

Kapcsolatok más nevelési területekkel:

A testnevelés a mozgáskultúra fejlesztése mellett segíti a térben és időben való tájékozódást, a helyzetfelismerést, a döntést, s ezáltal bővülnek a gyermekek matematikai tapasztalatai. Rajzolás, mintázás, kézimunka során a technikák változatos alkalmazásával finommozgásuk fejlődik.

Az óvodában a dal és játékos mozgás együtt él a népi játékokban, természetes módon kapcsolódik egymáshoz. A zenére történő mozgás, a táncos mozdulatok által kialakul az egyöntetű, esztétikus mozgás, a szép testtartás. A játékos mozdulatok, egyszerű gyermektáncok fejlesztik a gyermekek ritmusérzékét.

A mozgás fontos kapcsolatban áll a játékkal, a környezeti tevékenységekkel. Kapcsolatban áll az anyanyelvi neveléssel, fejlődnek a gyermekek verbális képességei. Az irodalmi és zenei tevékenységek örömteli, jó hangulatát igyekszünk játékos mozgásformákkal is gazdagítani.

Mozgás és anyanyelv kapcsolata:

A verbális fejlesztés, azaz a beszéd észlelése és értése kitüntetett helyet foglal el a testnevelésben. A tevékenység során előforduló valamennyi új szó, kifejezés a gyermekek szókincsét bővíti. Az irányok és a testrészek nevei mozgással egybe- kötve vésődnek be a leghatékonyabban. A megnevezett, látott és elvégzett cselekvések, mozgások elősegítik a fogalomalkotás fejlődését is. A testnevelésen a mondókák, kiszámolók alkalmazása hozzájárul a mozgás ritmusának megéreztetéséhez, és egyben a jó hangulatot is biztosítja.

5.4. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Az óvodai zenei nevelés során igyekszünk a gyermekeket minél több pozitív élményhez juttatni, felkelteni zenei érdeklődésüket, formálni a zenei ízlésüket, érdeklődésüket, esztétikai fogékonyságukat. A környezet hangjainak megfigyelésével, zenehallgatással (élőzene, művészi értékkel bíró gépzene), ölbeli játékokkal, gyermekdalokkal, énekléssel, gyermektáncokkal, énekes játékokkal igyekszünk minél változatosabb zenei élményhez juttatni az óvodánkba járó gyermekeket. Ezek a tevékenységek megszerettetik a gyermekekkel az éneklést, az énekes játékokat és gyermektáncot, miközben fejlesztik a zenei hallást, ritmusérzékét, zenei emlékezetet, a zenei készséget és az énekhangot, valamint segítenek a harmonikus mozgás kialakulásában. A népdalok éneklése, a gyermek néptáncok, népi énekes játékok a hagyományok megismerését, továbbélését segítik.

A közös ének-zenei tevékenységek során a gyermekek felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. Feladataink eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását, a gyermek biztonságérzetének növekedését, gátlásaik feloldását.

Feladataink:

Feladatunk a zenei nevelés alapvető feltételeinek megteremtése, a tudatos, tervszerű és folyamatos fejlesztő hatások megszervezése, a zene, az éneklés, az énekes játékok megszerettetése. Alkalmat biztosítunk arra, hogy a gyermekek szabadon énekelhessenek, mondókázhassanak, a nap minden szakaszában, így az éneklés, zenélés a gyermekek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával.

A dalanyagok összeválogatásánál támaszkodunk a Kodály-Forrai zenei alapokra, törekszünk arra, hogy azok mindenkor művészi értékűek legyenek és alkalmazkodjanak a gyermekek életkori sajátosságaihoz, egyéni adottságaihoz. Az igényes kortárs művészeti alkotások megismertetésére is nagy hangsúlyt fektetünk.

Olyan elfogadó, barátságos légkört teremtünk, melyben a gyermekek maguk is kedvet kapnak a spontán, önálló énekléshez. Ezt segítse személyes példamutatásunk, igényes előadásmódunk. A gyengehallású, gátlásos, zárkózott gyermekeket, kellő tapintattal bátorítjuk, biztatjuk a közös éneklésre.

Jeles napok alkalmával mesélünk a gyermekeknek a magyar népszokásokról, zenehallgatás keretében néhányat be is mutatunk az ünnephez kapcsolódó dalokból.

A mozgások, táncok esztétikus, egyöntetű megformálására, a mozgáskészség céltudatos fejlesztésére különös gondot fordítunk.

Zenei képességeket fejlesztő feladataink:

- zenei hallás fejlesztése (hangmagasság, hangszín érzékelése, hangképzés, belső hallás)
- ritmusérzék fejlesztése (egyenletes löktetés, dalok, mondókák ritmusának megfigyeltetése, tempó- és ütemérzék fejlesztése, táncos lépések elsajátítása)
- zenei emlékezet fejlesztése(dallamfelismerés, ritmus- és dallamvisszhang játék)
- zenei kreativitás alakítása
- éneklési készség fejlesztése (tisztá énekhang elérése)
- harmonikus mozgás kialakítása
- komplex képességfejlesztés (formaérzék, improvizációs készség, kreativitás,

anyanyelvi nevelés, társas viselkedés).

Tevékenységek:

A gyermekek óvodáskorban szívesen énekelnek, játszanak, táncolnak. Örömeiket lelik a mondókázgatásban, dalos játékokban, tánczenében, melyre egyszerűbb ritmusos mozgásokat végeznek, és alkalmazkodnak a zene ritmusához, lüktetéséhez.

A gyermekek együtt is szeretnek énekelni, bekapcsolódnak a közös éneklésbe. Egy-egy mozdulattal, hanggal utánozzák, kiemelik a dalban szereplő növény vagy állat fontos, jellemző vonásait.

A gyermekek a mondókák, dalok kíséretként szívesen alkalmaznak különböző hangszereket. Használatukat viszonylag könnyen elsajátítják, hiszen szeretnek ezekkel tevékenykedni.

Módszertani alapelvek:

Az örömteli és tiszta éneklés elsődleges feltétele, hogy a gyermekek csak a koruknak megfelelő hangterjedelmű és nehézségi dallamokat tanulják meg, ezért a zenei anyag feldolgozásában, a zenei képességek fejlesztésében követjük a fokozatosság elvét.

A gyermekek érdeklődése, fejlődése és zenei érzéke nagyon különböző, ezért az egyéni sajátosságokat, a gyermekek eltérő fejlettségi szintjét mindig figyelembe vesszük. Megfelelő légkört teremtünk, hogy a bátortalanabb, bizonytalanabb gyermekek is kibontakozhassanak.

Zenei igényességünk, ízlésünk, tiszta, könnyed éneklésünk legyen követésre méltó példa a gyermekek számára. Az óvodapedagógus segítse elő a gyermekek éneklési vágyát.

Törekszünk arra, hogy a mondókákat, dalokat kísérő játékos mozgásokban mindig érvényesüljön a gyermekek ötletes utánzókézsége, kezdeményezése, játékos fantáziája.

A sikerélmény ösztönzően hat a gyermekekre, aktivitásra sarkallja őket, ezért ennek átélését minden gyermek számára lehetővé tesszük.

Fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

A gyermekek biztonsággal, szép szövegkiejtéssel énekelnek, hat hangterjedelmű dalokat. Ismernek 5-6 alkalmi dalt, s többféle változatos ritmusú mondókát.

Kis hangterjedelmű dalokat, egyszerű dallamotívumokat tisztán, jó szövegkiejtéssel és megfelelő tempótartással, önállóan és csoportosan is szépen énekelnek.

Felismerik a magas és mély, halk és hangos, gyors és lassúéneklés közötti különbségeket.

A

már ismert dalokat képesek dúdolás, vagy hangszeres előadás útján felismerni.

Meg tudják különböztetni a zörejt a zenei hangoktól, felismerik a hangszínek finom eltéréseit, az ének és beszédhangban egyaránt.

Járással, játékos mozdulatokkal érzékeltetik a dalok, mondókák egyenletes lüktetését és ritmusát. Az egyenletes lüktetést a dal ritmusától megkülönböztetik.

Megismerkednek néhány hangszerrel, azok hangjával, megszólaltatási módjaival.

Egyöntetűen körbejárnak kézfogással, szép testtartással. Egyszerű játékos táncos mozgásokat végeznek.

Elég zenei jártasságot szereznek a tevékenységek során ahhoz, hogy esetleges gátlásaik oldódjanak.

Kialakul a belső hallásuk, zenehallgatási igényük és improvizációs készségük.

Kapcsolatok más nevelési területekkel:

A zenei fejlesztést sokféleképpen lehet a nevelés egészébe illeszteni, legszorosabb kapcsolata mégis az irodalommal és az anyanyelvi neveléssel, illetve a mozgásfejlesztéssel van.

A mesébe beleszőhető egy-egy szép, a témához kapcsolódó népdal, illetve hangulati lezárásként zenehallgatás is szerepelhet a mese végén.

A mondókákhoz, ritmusos versikékhez a gyermekek maguk is kitalálnak egyszerűbb dallamokat, vagy dramatizálás, bábozás közben a szereplőket énekhangon is megszólaltatják. Ábrázoló tevékenység során egy-egy énekesjáték kellékeként bábokat, eszközöket készítenek. A természet "ezerszínű" arca, a növény és állatvilág, a dalokban, gyermekjátékokban is megjelenik. Az így szerzett ismereteket a gyermekek össze tudják kapcsolni a természetben, környezetben szerzett tapasztalataikkal.

A ritmus segít a matematikai alapfogalmak elsajátításában, a zenei nevelés összességében a gondolkodást fejleszti.

Ének, zene, énekes játék, tánc és mozgás kapcsolata:

A zene, az énekesjáték a gyermekek testi fejlődését is segíti. A zenei nevelés hatása megmutatkozik testtartásukban, esztétikus, rendezett mozgásukban.

A zene lüktetése hat a koordinált mozgásra, az énekléstől nő a légzőkapacitás, a helyes levegővételtől pedig erősödik tüdejük.

A laza, rugalmas járás, tapsolás, játékos mozdulatok a gyermekek egyensúlyérzékét fejlesztik. A mozgásos játék, az együttes táncmozdulatok örömteli végzése közben fejlődik fizikai állóképességük, aktivitásuk, illetve a sikeres mozgásos feladatmegoldások eredményeként önértékelésük, önbizalmuk is nő.

Ének, zene, énekes játék, tánc és az anyanyelv kapcsolata:

A mondóka- és dalszövegekben sok olyan kifejezés fordul elő, amelyet a gyermekek máshonnan nem is ismerhetnének meg. Ezen új szavak, kifejezések, zenei fogalompárok használata és megértése közben gazdagodik szókincsük. A zenei anyanyelv megalapozása során a gyermekek szoros kapcsolatba kerülnek az anyanyelv kifejező gyakorlásával. A mondókák, dalok szövegének hanglejtését, ritmusát, hangsúlyait pontosan követi a gyermekdal. Zenei nevelés közben a dalok szövege és a közös játék sokféle lehetőséget ad arra, hogy a gyermekek a magyar nyelv törvényszerűségeit megérezzék és nem tudatosan, de mégis helyesen alkalmazzák. Még a dadogó gyermek görcsei is oldhatók a dalolással, a ritmusos mondókák ismételtetésével.

5.5. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, az esztétikustárgyi környezettel való ismerkedés fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének.

A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.

Célunk az óvodás korú gyermek tér, forma és színeképzetének kialakítása, fejlesztése.

A gyermek élmény- és fantáziavilágának gazdagítása, tér- formai és színeképzetek fejlesztése, képi-plasztikai kifejezőképességül alakítása, gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagítása, és annak képi kifejezése. A gyermekek képi gondolkodásának fejlődése, esztétikai érzékenységük, igényességük alakítása. Maga a tevékenység – s ennek öröme – a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

Megismertetjük a gyermekeket a festés, mintázás és kézimunka eljárásaival, technikáival. Ezen tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi – plasztikai kifejezőképesség, komponáló és térbeli tájékozódó- és rendező képességek alakulását, a gyermeki élmény- és fantáziavilág gazdagodását, esztétikai érzékenységének, a szép iránti nyitottságának igényességének alakítását. Megismertetjük a gyermekeket a különböző anyagokkal, eszközökkel, a rajzolás, festés, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.

Feladataink:

Az ábrázoló tevékenységre az egész nap folyamán teret kell biztosítani. Maga a tevékenység, és ennek öröme a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

Legfontosabb feladatunk, hogy biztosítsuk a gyermekek számára élményeik, fantáziájuk és megfigyeléseik képi és térbeli megjelenésének sokféle lehetőségét, juttassuk el őket az alkotás öröméhez. Az óvodás gyermekek látását, tapintását úgy kell kialakítanunk és fejlesztenünk, hogy tevékenység közben ismereteik bővüljenek. Így fedezik fel a világ tárgyait, jelenségeinek változatosságát, szépségét, s a megszerzett ismeretek révén teremtenek kapcsolatot a környezettel.

Ezért fontos feladatunk az ábrázolás és sok-sok gyakorlási lehetőség megteremtése. Ismertessünk meg a gyermekekkel a különböző anyagokat, technikákat, a különböző eszközök használatát, keltsük fel a velük való tevékenykedés vágyát.

Törekedjünk a természetes, jó minőségű anyagok használatára. Meg kell látnunk a gyermekmunkában kifejeződő szubjektív esztétikai értékeket.

Ne tévesszük szem elől azt a tényt, hogy a gyermek ábrázolásaiban sohasem „hibázik”, hanem próbálgatva alakítja saját formanyelvét, motívumait. Nekünk óvodapedagógusoknak ezekben, a próbálkozásokban fel kell ismernünk az eredetiséget, a kreativitást, s mindebben megerősíteni, dicsérni a gyermeket.

Fontos feladatunk a vizuális, manuális képességek és készségek kialakítása és fejlesztése. Biztosítanunk kell a feltételeket ahhoz is, hogy a gyermekek játékidőben is rajzolhassanak, mintázhassanak, alkothassanak.

Tevékenységek:

A gyermekek ábrázoló tevékenységük során megismerkednek a különböző anyagokkal, az ábrázolás és konstruálás egyszerű munkafogásaival, technikai alapelveivel. Séták, kirándulások alkalmával összegyűjtjük a legkülönfélébb megmunkálható anyagokat, terméseket, dobozokat, képeket, s ezekből az anyagokból egyénileg és közösen is különböző alkotásokat készítünk.

A megismert technikákat a gyermekek kedvük szerint alkalmazzák, gyakorolják. Mindig olyan technikával dolgoznak, amivel sikerélményhez jutnak, amivel ki tudják fejezni önmagukat, ami újabb és újabb tevékenységre ösztönzi őket. A nap folyamán bármikor festhetnek, mintázhatnak, ragaszthatnak, alkothatnak, választhatnak a

különböző technikák közül, s lehetőségük van arra is, hogy befejezetlen munkáikat később is folytathassák.

Módszertani alapelvek:

A technikák, munkafogások, munkafolyamatok kiválasztásánál vegyük figyelembe a gyermekek életkori sajátosságait és érdeklődésüket. Engedjük az ábrázolásban érvényre jutni az egyéni kifejezőmódot, a szubjektív színhasználatot, az egyéni ötletet, az önállóságot, s mindeközben fontos, hogy őrizzük meg az óvodai ábrázolás játékos jellegét.

Az ábrázoló tevékenység irányítása mindig a gyermek egyéni fejlettségéhez és képességéhez igazodva segíti a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló- térbeli tájékozódó- és rendszerező képességek alakulását, a gyermekek tér-forma és szín képzeteinek gazdagodását, képi gondolkodásunk fejlődését, esztétikai érzékenységük, a szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

Az egyszerűbb tartalmaktól, kifejezési eszközöktől haladjunk az összetettebb felé.

Az ábrázolás témái mindig előzetes élményanyagra épüljenek. Ügyeljünk arra, hogy a természetben tett séták alkalmával előre átgondolt szempontok adják a közvetlen szemléletesség alapját.

Törekedjünk arra, hogy az ábrázolás tevékenysége állandóan életben tartsa a gyermekek aktivitását, s ösztönözze őket mindig újabb alkotások létrehozására.

Fejlődés jellemzői az óvodás kor végére:

Bátrak, ötletesek az építésben, a télalakításban, az ábrázoló tevékenység eszközeit készségszinten kezelik, mondanivalójukat vizuálisan is ki tudják fejezni. Képesek a tárgyak térbeli kiterjedésének tapasztalati felismerésére, a főbb formai jellemzők megnevezésére. Élményeik, elképzeléseik, képzeteik megjelenítésében többnyire biztonsággal használják a képi kifejezés változatos eszközeit. Színhasználatukban érvényesítik kedvelt színeiket.

Emberábrázolásunkban megjelennek a részformák, próbálkoznak egyszerűbb mozgások jelzéseivel is.

Tudnak formákat mintázni elképzeléseik alapján és megfigyeléseik felhasználásával. Díszítómunkájuk során bátran alkalmaznak különböző színű, formájú elemeket ritmikusan is. Fokozott önállósággal tudják alkalmazni a megismert technikákat.

Kapcsolatok más nevelési területekkel:

Az óvodás gyermekek szoros kapcsolatban áll az mese és verssel és az ének zenévé.. A gyermekek alkotómunkájuk során szívesen jelenítik meg a mesékből, versekből, dalokból ismert, általuk kedvelt szereplőket, hozzájuk fűződő érzelmi viszonyulásuk színhasználatukban nyilvánul meg.

A bábozáshoz, dramatizáláshoz szükséges eszközöket, díszleteket, kiegészítőket saját maguk is elkészíthetik barkácsolás keretében.

A külső világ megismerésére nevelés során különböző színekkel, formákkal, anyagokkal, azok tulajdonságaival ismerkednek meg.

Különböző, általuk összegyűjtött anyagokat válogatnak, csoportosítanak szín, nagyság, forma, felület szerint, miközben matematikai tapasztalatokra tesznek szert. Különböző anyagok, tárgyak felhasználásával kisebb és nagyobb méretű térbeli alakzatokat, tornyokat, várakat hoznak létre.

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka - mozgás:

Az óvodában történő vizuális tevékenységek során a különböző technikák alkalmazásával lehetőség nyílik a gyermekek finommotorikus mozgásának fejlesztésére.

A gyermeki firka megjelenésével és annak kiteljesedése során fontos mozgásmechanikai rögzítések történnek. A lengőfirkák, a körkörös firkák alapját adják az iskolai rajzolásnak. A laza ecsetrajz, a mozgást utánzó levegőrajzok segítik elő a lendületes vonalképzést.

Festés, rajzolás közben már vonaltól-vonalig haladnak, s közben képesek mozdulataikon uralkodni. Ezáltal mozgásuk összerendezetté válik, mely fontos feltétele az iskolában történő írás elsajátításának.

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka - anyanyelv:

Az óvodapedagógus és a gyermek kapcsolatrendszerének egyik legfontosabb eleme a beszédkapcsolat, akár a látásélmények verbális közlésére, akár az alkotó-alakító tevékenység során felmerülő kérdések tisztázására kerül sor. Az alkotásban elmélyült gyermekek is gyakran kísérik tevékenységüket verbális megnyilatkozásokkal, sok esetben kiegészítő funkciót kap beszédük. Az óvodapedagógus az élmények nyújtása során a gyermeki vizuális kifejező tevékenység irányítása folyamatában példát mutathat a szemléletes beszédre.

Ezzel segíti a gyermekek belső képeinek gazdagodását, ugyanakkor szókincsük gyarapodását is. A műalkotásokkal történő találkozások során is beszéddel fejezik ki gondolataikat, érzelmeiket. Az alkotások által szerzett élményeiket szavakká, mondatokká formálva közlik társaikkal, nevelőikkel, s ezáltal nyelvi kifejezőkészségük fejlődik.

5.6. A külső világ tevékeny megismerése

A környezet megismerésére nevelés által a gyerekek az őket körülvevő és a tágabb természeti- emberi-tárgyi környezet formái, mennyiségi téri viszonyairól olyan tapasztalatokat szereznek, amelyek az életkoruknak megfelelő biztonságos eligazodásához, tájékozódásához nélkülözhetetlenek. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszony alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését. A környezet megismerésére nevelés fejleszti a gyermekek megfigyelőképességét, gondolkodását, képzeletét, emlékezetét. A környezettel való nevelés közben alakul a gyermekek társas magatartása.

A matematikai nevelés lehetőséget teremt a környező valóság formáival és mennyiségi viszonyaival kapcsolatos tapasztalatszerzésre. A matematikai jellegű tevékenységek útján fejlődik a gyermek közösségi érzése, a munka megbecsülése, szeretete, a gyermekek önismerete, önbizalma, akaratereje.

Fejlődik a gondolatok tevékenységgel és szóval történő kifejezésének képessége. Alakul a gyerekek ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiségszemléletük. Elegendő alkalmat és időt biztosítunk a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására. Elősegítjük a gyermekek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.

Feladataink:

A környező világ megismerése során a gyermekek fejlettségi szintjének megfelelően arra kell törekednünk, hogy a természeti és társadalmi környezetnek a gyermekek számára érdekes és lényeges vonásait tárjuk fel. A valóság megismertetése során el kell érünk, hogy minél jobban feltáruljon az objektív világ a gyermekek előtt.

Segítjük a gyermekek külvilágról szerzett tapasztalatainak feldolgozását, bizonyos összefüggések megláttatását, s ezzel segítve értelmi fejlődésüket.

Feladatunk, hogy a gyermekek érdeklődéséhez igazodva olyan feltételeket teremtsünk, amelyek lehetőséget adnak tapasztalatszerzésre és folyamatos megfigyelésre a természetben. Biztosítsuk folyamatosan lehetőséget arra, hogy a gyermekek minél több érzékszerv bevonásával kerüljenek kapcsolatba környezetükkel.

Szánjunk megfelelő időt a cselekvő, gondolkodtató feladatokra, a megismerő képesség fejlesztésére.

Tudatosan törekedjünk arra, hogy minél több élményt gyűjtsenek a gyermekek

saját természeti és társadalmi környezetükből. Építenünk kell a gyermekek otthoni, óvodán kívüli tapasztalataira.

Alapozzuk meg a gyermekekben a természet szeretetét, a természet szépségének tisztaságának védelmét. Felhívjuk figyelmüket a környezetszennyezés káros hatásaira, mutassunk rá a megelőzés fontosságára.

Feladatunk az is, hogy a megismeréshez és a gyermeki tevékenységekhez biztosítsunk feltételeket, spontán vagy szervezett formában. A környezet megismerésére nevelés során érjük el, hogy a gyermekek egyre biztonságosabban, bátrabban igazodjanak el folyton változó világunkban.

Célunk, hogy a gyermekek megismerjék a szülőföldjüket, az ott élő embereket, a hazai tájat, a helyi hagyományokat, néphagyományokat és szokásokat. Erősítjük bennük a szülőföldhöz való kötődést. Megismerjék a családi- és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulják ezek szeretetét és védelmét.

Megteremtjük és biztosítjuk az élősarok feltételeit, gondoskodunk a rendszeres növényápolásról.

Biztosítjuk, hogy a gyermekek kerti munkát végezzenek.

A gyermekek meglévő ismereteire alapozva lehetőséget adunk az alkalmi és folyamatos megfigyelésre, gyűjtésre, egyszerű kísérlet alkalmával érzékszerveinkkel való tapasztalásra. Teremtjük meg és folyamatosan biztosítjuk a matematikai tevékenységek nyugodt, derűs, felszabadult légkörét.

Tegyük jó játékká a matematikai feladatmegoldást. Tudatosan építenünk kell a problémaszituációkon rejlő motiváló hatásra. Lehetővé kell tennünk általában minden gyermek számára a sikeres feladatmegoldást.

Biztosítsunk változatos tevékenységeket, játékos feladatokat, s ezzel segítsük elő a gyermekek matematikai gondolkodásának fejlődését.

Építsünk a gyermekek érdeklődésére, természetes kíváncsiságára.

Törekedjünk arra, hogy a megoldások megkeresésének útja cselekvésen, tevékenységen keresztül valósuljon meg.

Hívjuk fel a gyermekek figyelmét matematikai összefüggések meglátására. Kérdéseinket, gondolatainkat érthető, a gyermekek életkorát figyelembevevő módon fogalmazzuk meg.

Az ismeretnyújtás során az igaz tapasztalatokat kiemeljük, a téveseket korrigáljuk, az ismereteket rendszerezzük, pontosítjuk.

Feladatunk és célunk az, hogy minden gyermek elsajátítsa a korának megfelelő ismereteket, játszva és aktív cselekvő személyként.

Tevékenységek:

A külső világ megismerése során kialakulnak a gyermekekben a kulturált élet szokásai, az elfogadott viselkedési formák, az érzelmi és erkölcsi viszonyok. Gyermekeink megszeretik környezetüket, ragaszkodnak ahhoz és megfelelő ismeretekkel rendelkezve eligazodnak benne.

A természetben való tevékenykedés során érdeklődők, aktívan, bátran kérdenek. Örömmel részt vesznek az óvoda veteményeskertjében folyó munkálatokban, s eközben folyamatosan újabb ismeretekre, tapasztalatokra tehetnek szert.

A csoportokhoz tartozó élősarokban szívesen tevékenykednek, gondoskodnak az ott található növényekről, állatokról.

Figyelemmel kísérik a természet jelenségeit, változékonyságát, a környezet színeinek változását.

A játék, munka jellegű tevékenységek, séták során felhívjuk a gyermekek figyelmét a tárgyak tulajdonságaira, mennyiségi viszonyaira. A tervezés során építünk a gyermekek otthon szerzett matematikai ismereteire, figyelembe vesszük a csoport és az egyes gyermekek fejlettségi szintjét.

A gyermekek szívesen vesznek részt matematikai jellegű tevékenységekben, tudnak és mernek véleményt mondani, kérdezni. Matematikai tényekről, viszonyokról, relációról szereznek tapasztalatokat.

Mérnek és építenek, válogatnak és rendeznek dolgokat saját, illetve megadott szempontok szerint.

Halmazok számosságáról, formákról, nagyságbeli különbözőségekről szereznek ismereteket.

Matematikai tartalmú tapasztalatok:

- Tárgyak, személyek összehasonlítása, szétválasztása, párosítása
- Sorba rendezés megnevezett mennyiségek alapján
- Mérés, összemérés különböző egységekkel
- Geometriai formák megfigyelése
- Szimmetria, tükörkép
- Számfogalom megalapozása
- Téri irányok, téri tájékozódás.

Módszertani alapelvek:

Fontos, hogy a gyermekek érdeklődését, aktivitását cselekvéses tapasztalatszerzési lehetőségek és játékos cselekvések biztosítsák.

Ösztönözzük a gyermekeket arra, hogy a környezetről szerzett ismereteiket, élményeiket kötetlen beszélgetés formájában bátran mondják el. Biztosítsuk, hogy a természetben való tapasztalás mindig játékos formában, derűs légkörben történjen.

Támasszuk a gyermekek családban szerzett természeti és társadalmi tapasztalataira. Tegyük lehetővé a természet szépségeire való rácsodálkozást. Az óvónő nyelvezte a gyermekek életkorának megfelelő legyen (ne tudományos megfogalmazás).

Teremtsünk kedvező helyzeteket matematikai tapasztalatok szerzésére. A gyermekek játékos tevékenység, cselekvés közben ismerkedjenek matematikai problémahelyzetekkel. A gyermekek életkori és egyéni sajátosságait figyelembe véve biztosítsuk a differenciált foglalkoztatást.

Vegyük figyelembe azt, hogy csak a több érzékszervre ható szemléltetéssel érhető el a megértés, a lényeglátás.

Minél több problémahelyzet teremtésével aktivizáljuk a gyermekeket a gondolkodásra. Ha a felvetett probléma érdekli a gyermekeket, belső késztetés hatására igyekeznek az megoldani.

Fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

Elemi ismerettel rendelkezik önmagáról, családjáról: tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását. Ismeri szűkebb lakóhelyét.

Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.

Természetessé válik számukra a környezetbe való mozgás, a természet védelme. Ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait.

Ismerik a közlekedési eszközöket, függetlenül attól, hogy környezetükben előfordulnak-e. Felismerik és megnevezik környezetük színeinek sötét és világos árnyalatait.

A testrészeket az emberi test felépítésének megfelelően felsorolják. Felismerik a napszakokat, a reggelt, az estét.

Különbséget tudnak tenni az évszakok között, ismerik az évszakok jellegzetességét.

Tapasztalatokkal rendelkeznek az időjárás és öltözködés összefüggéseiről. Különböző természeti jelenséget összefüggéseit felismerik.

Ismerik a növény szót, s meg tudnak különböztetni néhány zöldséget, gyümölcsöt. Ismernek

néhány nyíló virágot, s szívesen vesznek részt ezek gondozásában. Tudják, hogy a növények fejlődése és az időjárás között összefüggés van.

Ismerik a házkörül és a vadon élő állatokat.

Matematikai jellegű helyzetről, problémáról saját gondolataikat képesek szabadon elmondani. Egymás állításainak igazságát megítélik, megbeszélik, esetenként javítják saját tévedéseiket. Képesek jól ismert tulajdonságok szerint válogatás folytatására, sorba rendezés kiegészítésére, sajátszempontú válogatás, sorba rendezés végzésére.

Értik és helyesen használják a mennyiségekkel, halmazokkal kapcsolatban az összehasonlítást kifejező szavakat.

Össze tudnak mérni két halmazt párosítással, az elemek különféle színe, nagysága, elrendezése esetén is.

Elő tudnak állítani különféle elemekből, különféle elrendezéssel, bontással, ugyanannyit, többet, kevesebbet.

10-es számkörben tudnak számlálni.

Ismerik az irányokat, síkban és térben eligazodnak, helyesen használják az ezzel kapcsolatos névutókat. Képesek különböző geometriai tulajdonságok szerint térben és síkban alakzatokat szétválogatni, egyes egyszerű tulajdonságokat meg is nevezni.

Kapcsolatok más nevelési területekkel:

A környezet megismerésére nevelés legszorosabban a matematikai tapasztalatszerzéssel van kapcsolatban, mivel a környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek jut birtokába a gyermek. Felismeri a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat, alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiségsszemlélete.

A vizuális nevelés (rajzolás, mintázás, kézimunka) törekszik a valóság és az objektív feltárására, így a természetben tett séták ismereteket adnak mind a környezeti, mind a vizuális foglalkozásokhoz.

Rajzolás, mintázás, kézimunka során főleg a gyermekek tér- és formaismereti tapasztalatai gazdagodnak.

Tartalmában és feladataiban a környezet megismerésére nevelés konkrét összefüggést mutat a zenei neveléssel, s ezen belül a népszokások, zenei hagyományok megismerésével, ápolásával. Énekes játékok alkalmával a köralakítás, párba állás, jobbra fordulás kifejezéseket gyakorolják. A testi nevelés során is a téri irányokat gyakorolják a gyermekek.

Az irodalmi nevelés, a versek ritmusa, belső lüktetése, tempója, a mesék

felépítésének logikája, a mesében megtalálható térbeli irányok és matematikai összefüggések, utalások által kapcsolódik a matematikai tapasztalatszerzéshez.

A külső világ tevékeny megismerésre nevelés és a mozgás kapcsolata:

Séták, kirándulások alkalmával a gyermekek mozgás közben fedezik fel a természet új oldalait, s egyben megérik a mozgás örömét, szépségét.

A "Testünk" témakör feldolgozásánál megtanulják az egyes testrészek neveit, a testnevelési gyakorlatok során megismerkednek a testrészek funkcióival.

A szabad levegőn végzett mozgásos tevékenységek a gyermekek mozgásfejlesztését szolgálják, miközben megfigyelik az évszakok változásait, jellegzetességeit. A szabadban mozgó gyermekek megtanulnak a környezet sokféleségében tájékozódni, s azokhoz megfelelő mozgással alkalmazkodni. A szabadban tett megfigyelések, tapasztalatszerzések az élményhatásokon kívül a gyermekek mozgásigényének kielégítését, mozgásuk fejlesztését is szolgálják.

A testséma fejlődése elválaszthatatlanul összekapcsolódik a mozgásfejlődéssel, a térészlelés kialakulásával, az alapvető téri irányok tudatosulása és meggyökeresedése összefügg a mozgás kifinomodásával.

Mozgás által bővül a gyermekek térbefogadó-és térészlelő képessége. A térbővítést főleg a fogójátékok alkalmazása segíti. Gimnasztikai gyakorlatok során gyakorolják a szem-kéz koordinációt igénylő feladatokat, így alakításuk is erősödik. Mozgásvégzés közben érzékelik a tér kiterjedését, tapasztalatokat szereznek különböző irányba történő elmozdulásokról. Labdagyakorlatok végzése közben fejlődik a gyermekek szem-kéz, szem-láb koordinációja és a finommotorikája.

A külső világ tevékeny megismerésére nevelés és az anyanyelv kapcsolata:

A környezet megismerésére nevelés és az anyanyelv kapcsolata igen sokrétű. Egyrészt élmények, tapasztalatok felidézésével felébresztjük a gyermekek beszédkedvét, fejlesztjük beszédképességüket, másrészt a foglalkozások témáihoz kapcsolódó új kifejezések által gazdagítjuk szókincsüket.

A természetben tett megfigyelések alkalmával rámutatva a természet szépségére, változásaira, alakul beszédmegértő képességük, s nyelvi kifejezőképességük is fejlődik. A gyermekek érdeklődéséhez igazodva, kíváncsiságukat felébresztve ösztönözzük őket arra, hogy tapasztalataikat, élményeiket, gondolataikat érthetően, összefüggően kifejezzék.

A matematikai megismerés folyamatában a nyelvi fejlettség döntő fontosságú. A téri

tapasztalatok szóbeli megerősítése, a téri irányokra vonatkozó névutók használata pozitívan visszahat a térészlelésre, a biztonságosabb tájékozódásra.

A hallott kifejezések először beépülnek a gyermekek passzív szókincsébe, majd ugrásszerűen megnő aktív szókincsük, vagyis gazdagodik nyelvi kifejezőképességük. Ha matematikai tapasztalatszerzések alatt a cselekvéssort mindig megfelelő beszéddel kísérjük, akkor indirekt módon tudatosítjuk az átélt tapasztalások és ezek nyelvi megfelelője közötti összefüggést.

5.7. Munka jellegű tevékenységek

A személyiség fejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tanulással sok vonatkozásban azonosságot mutató munka és munka jellegű játékos tevékenység.

A munka elvégzését külső szükségesség indokolja. Az óvodában a munka elsősorban a közösségért végzett tevékenység.

Magába foglalja az önkiszolgálást, segíts az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoport társakkal együtt, értük később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése. Ilyen lehet az elvállalt naposi vagy egyéb munka, a környezet a növény- és állatgondozás, felelősi rendszer.

A gyermek munka jellegű tevékenységének jellemzői:

- örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység
- a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok – kitartás, önállóság, felelősség, céltudatosság – alakításának fontos lehetősége.
- A közösségi kapcsolatok, a kötelesség teljesítés alakításának eszköze a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

A naposság a feladattudat, a kötelességtudat, a felelősségérzet és a közösségi érzés alakításában jelentős. Emellett a mozgáskoordináció fejlődésében, a társas viszony kialakulásában vitathatatlanul nagy a szerepe.

Az alkalmi munkák fejlesztik a feladattudatot, az oly nehezen kialakuló időészlelés kialakulását, s a közösségi érzést is.

A növények és állatok gondozása elsősorban az értelmi képességek fejlesztésében jelentős. A kerti munka végzése közben a szem- kéz, szem- láb, kéz- láb mozgások koordinációja javul.

Az alkalmi módon teljesített megbízásoknak a kötelesség tudat kialakulásában nagy jelentősége van. Mindenfajta munka jellegű tevékenység a dicséret, a pozitív motiváció, a megerősítés által a gyermekek személyiségére pozitív hatással van.

Feladataink:

Elsődleges feladatunk, hogy megszerettessük a gyermekekkel cselekvő tapasztalattal a munkát, érdeklődést keltsünk bennük iránta, sajátíttassuk el velük az elemi fokú munkakészségeket és képességeket.

Teremtsük meg az önálló munkavégzés lehetőségét.

Tanítsuk meg a gyermekeket a különböző munkafogásokra. Biztosítsuk a legalkalmasabb eszközöket, a nyugodt, kiegyensúlyozott munkához szükséges légkört.

Ügyeljünk arra, hogy minden gyermek egyéni képességeihez mértén vegye ki részét a munkavégzésből.

Ismertessük az adott munka eszközeit, azok ésszerű használatát, a munka legcélszerűbb fogásait és azok sorrendjét.

Erősítsük a munkára készítő indítékokat a gyermekekben, ugyanakkor erősítsük és fejlesszük a munka sajátos, játéktól eltérő vonásait is.

A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekekkel való együttműködést, és folyamatos, konkrét, reális, vagyis a gyermeket saját magához mértén, fejlesztő módon értékeljük.

Tevékenységek:

A munka végzése közben a gyermekek megfigyeléseket végeznek, tapasztalatokat, ismereteket szereznek természeti és társadalmi környezetükről.

Az önkiszolgálásban önállóak, az önálló munkavégzéshez szükséges szokások kialakultak. Önállóan tisztálkodnak, öltözködnek, s végzik a saját személyükkel kapcsolatos gondozási feladatokat. A megismert eszközöket, szerszámokat örömmel és rendeltetésszerűen használják.

Szívesen vállalnak munkát a közösségért, s munkavégzés közben alkalmazkodnak társaikhoz. Örömmel, önként és aktívan teljesítik naposi feladataikat, részt vesznek a csoportszoba átrendezésében, segédkeznek a növények, állatok gondozásában. Apróbb megbízásokat bátran, önállóan teljesítenek.

Módszertani alapelvek:

Biztosítsuk, hogy a munka élmény legyen a gyermekek számára, s legyen sikerélményük a munka végzése közben.

Törekedjünk arra, hogy az egyes munkaeszközök, munkafajták bevezetésében érvényesüljön

a fokozatosság.

A munka iránti érdeklődés felkeltésében és fenntartásában a játékosnak nagy szerepe van. Fontos, hogy támaszkodjunk a munkának a játékkal megegyező sajátosságára, s a munkavégzés mindig játékos elemekkel átszőtt legyen.

A munkára nevelés érdekében használjuk ki a gyermekek önkéntes munkakedvét és aktivitását, saját példamutatásunkon keresztül.

Biztosítsunk teljes önállóságot a rendszeres munkavégzésben. Törekedjünk arra, hogy a munka ne legyen teher a gyermekek számára.

A gyermekek fejlettségétől függően értékeljük munkájukat.

A követelményeket mindvégig differenciáltan kezeljük, figyelembe véve a gyermekek egyéni fejlettségét.

Fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

A gyermekek rendelkeznek azokkal az alapvető képességekkel, melyek segítségével saját személyüket és használati tárgyaikat rendben tudják tartani.

Kialakult a gyermekek feladattudata, kötelességtudata és kitartása, a mindennapi munka során. A tisztálkodást önállóan végzik, és a tisztálkodó eszközöket rendeltetésszerűen használják. Ügyelnek környezetük rendjére, tisztaságára.

Természetes számukra, hogy a kisebbeknek segítenek.

Naposi feladataikat önállóan ellátják, szívesen teljesítenek bonyolultabb feladatokat is, örülnek a megbízatásnak.

Folyamatosan gondozzák az élősarok növényeit, állatait. Az évszaknak megfelelően részt vesznek az udvari munkálatokban. Örömmel teljesítenek olyan alkalmi megbízatásokat, melyekhez otthoni előkészületekre van szükség.

Kapcsolatok más nevelési területekkel:

A rajzolás, mintázás, kézimunka által a gyermekek elsajátítják a munka folyamatát, alkalmuk nyílik a munkatevékenységek gyakorlására.

A munkafolyamatok által a gyermekek megismerkednek a környezetükben levő tárgyakkal, eszközökkel, s ezek használatával.

Az énekes játékokban is sokszor megjelennek munkavégzéssel kapcsolatos mozdulatok, mozdulatsorok, de a munkavégzést is kísérhetjük énekkel, az oldott, derűs légkör megteremtése érdekében.

Barkácsolás során a gyermekek megismerkednek különböző anyagok tulajdonságaival, különböző szerszámokkal, eszközökkel, s használatuk legelemibb formáival.

A munka végzése a gyermekeket probléma elé állítja, mely problémameglátó és megoldó gondolkodást igényel.

A mese személyiségformáló hatása mellett értelmi, erkölcsi, esztétikai nevelési hatást is közvetít.

A mesében szereplő dolgos leány megfelelő példa a gyermekek számára, szívesen átveszik pozitív jegyeit, mellyel a munkára nevelés eredményesebben megvalósítható.

Az óvodáskorú gyermekek testi fejlődése szempontjából igen fontos a természetben, szabadban végzett munka, mely fejleszti az izom- és csontrendszert, fokozza a betegségekkel szembeni ellenállást.

A kerti munka során használt kerti szerszámok nagyobbak, bonyolultabb mozgás- és érzékszervi összehangolást igényelnek.

Mozgás és munka kapcsolata:

Tehát a mozgásos játék és a testnevelés mellett a munka is a gyermekek egészséges testi fejlődésének egyik fontos segítője.

Öltözködés, naposi munka során a nagy-és finommozgásokat egyaránt fejlesztjük. Öltözködéskor cipőfűzés, gombolás, kötés közben fejlődik a gyermekek finommotorikája, a szem-kéz, szem-láb koordináció készsége.

A saját testhez viszonyított térbeli eligazodást leginkább a naposi munka során fejleszthetjük. A gyermekek észrevétlenül tanulják meg a térirányok, az oldaliság fogalmát. Az étkezéshez szükséges eszközök kiosztása közben a gyermekek egyensúlyérzéke fejlődik.

Munka és az anyanyelv:

Munkavégzés közben a felnőtt szóbeli közlése tartalmazza a téri irányokat jelző megnevezéseket, a térbeli viszonyokra, cselekvésekre utaló kifejezéseket, melyeket a gyermekek munka közben megismernek, megjegyeznek, s később maguk is megfelelően alkalmazzák.

Öltözködés, kerti munka, naposi munka során a testrészek, ruhaneműk, szerszámok cselekvések, színek, formák, méretek megnevezése fejleszti a gyermekek szókincsét.

Az egyéni megbízatás, mely pontos szóbeli magyarázatot, irányítást igényel, a gyermekek verbális emlékezetére gyakorol nagy hatást.

5.8. Tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részében utánzásos spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az

egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben,

kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretben valósul meg.

Az óvodai tanulás elsődleges célja a gyermekek kompetenciáinak, a környezetéből és az óvodai élete során megszerzett ismereteinek tudásának fejlesztése. A tanulást támogató környezet megteremtése során építünk a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.

Feladataink:

Feladatunk, hogy az ismeretszerzés folyamán igazodjunk az óvodáskorú gyermekek életkori és egyéni sajátosságaihoz. Törekednünk kell az ismeretszerzésben olyannyira szükséges, a kisgyermeket jellemző érdeklődés, a kíváncsiság, a figyelem, a gondolkodás örömeinek felkeltésére és ébrentartására.

Fontos a gyermekek ismeretszerzésének megszervezése, az ismeretek átadása, átszámaztatása.

Lényeges, hogy fejlesszük a gyermekek értelmi képességeit, (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás), s olyan feltételrendszert biztosítsunk, amely lehetővé teszi, hogy az ismeretszerzésben összekapcsolódják a játék és a tanulás.

Lehetőséget kell kínálnunk a gyermekek számára olyan szituációk átélésére, ahol megismerhetik a felfedezés, a kutatás örömeit.

Fontos, hogy minőségileg és mennyiségileg is megfelelő eszközök álljanak a gyermekek rendelkezésére.

Feladatunk a gyermekek önállóságának, figyelmének, kitartásának, feladattudatának fejlesztése. Biztosítanunk kell azt, hogy minden gyermek önmaga lehetőségeihez képest fejlődjék és az óvodai tanulás mindvégig játékos jellegű maradjon.

Tevékenységek:

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- a játékos ismeretszerző tevékenységek, spontán tapasztalatszerzés
- a cselekvéses tanulás folyamán kipróbálnak, tapasztalnak, kísérleteznek, utánoznak, azonosítanak, környezetükre hatást gyakorolva keresnek, kutatnak és minden újszerű tapasztalat örömforrás számukra. A rendelkezésükre álló eszközökkel a nap folyamán bármikor tevékenykedhetnek.
- az óvodapedagógus által irányított megfigyeléseket önállóan és csoportosan is végeznek,

apróbb megbízásokat, feladatokat szívesen vállalnak.

- az óvodapedagógus által a gyermeki kérdésekre adott válaszokon alapuló ismeretszerzés és az egyéni élmények, tapasztalatok megosztása társaikkal és az óvónőkkel.

- a gyakorlati problémamegoldás során a tevékenységbe ágyazottan végzett tanulás berögzülése igen nagy határfokkal valósul meg.

- Utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás a viselkedéstanulásban, a szokások alakításában elengedhetetlen.

Módszertani alapelvek:

Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

A gyermekeket egyéni fejlettségüknek megfelelően differenciált feladatadással készítjük sokoldalú tevékenységre. Problémaszituációk teremtésével ösztönözzük őket szellemi aktivitásra, s vegyük figyelembe a gyermekek önállósulási vágyát.

Számolnunk kell a gyermekek érdeklődésének sajátosságaival, s azzal a ténnyel, hogy az óvodáskorú gyermekek figyelme ingadozó.

Az óvodai tanulás anyaga zömében a gyermekek közvetlen környezetének eseményeivel, tárgyaival, jelenségeivel legyen kapcsolatos. Olyan témákat válasszunk, amellyel kapcsolatban friss élményei vannak a gyermekeknek.

Az óvodás gyermekeket annál könnyebb bevonni a tanulásba, minél közelebb áll az hangulatában a játékos tevékenységhez, ezért a játékoság, mint alapelv a tanulás egész folyamatában érvényesüljön.

A szemléletesség érvényesülése a tanulás folyamatának egészében azt jelenti, hogy a tárgy egyes tulajdonságairól akkor beszéljünk, amikor a gyermekek a kiválasztott részről szerzik tapasztalataikat.

Az óvodában az ismeretek feldolgozása a gyermekek önkéntelen figyelmére épül, ezért fontos, hogy érzelmi kapcsolatot teremtsünk az anyaggal.

Fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

A gyermekek többsége azonosul az óvónő által meghatározott feladattal. Kialakul bennük az igény, hogy a kapott feladatokat sikerrel megoldják.

Megkezdődik az önellenőrzés képességének alakulása.

Képesse válnak mozgásuk, beszédük, figyelmük bizonyos fokú önirányítására.

A gyermekek a cselekvéses műveleteket, összefüggéseket a beszéd szintjén képesek megérteni és kifejezni.

Fokozódik a környező valóság iránti érdeklődés, felébred a gyermekekben a valamit megtanulás vágya, a gondolkodás öröme, kialakul az iskolai tanulás megkezdéséhez szükséges pszichikus beállítódás, a feladattudat, az önfegyelmezés képessége.

Kapcsolatok más nevelési területekkel:

A mozgás - amellet, hogy a testi nevelés, az egészséges életmódra nevelés kiemelkedő eszköze - a gyermekek cselekvőképességét, feladatmegoldó képességét növeli. A mozgás kiválóan alkalmas arra, hogy az egész személyiséget sokoldalúan fejlesszük. Ezen a területen nagyon természetes a testi, értelmi, erkölcsi, esztétikai nevelés egységére gondolni.

A külső világ tevékeny megismerésére nevelés átfogja a gyermekek egész életét, kisugárzik minden tevékenységükre, az értelmi erők fejlődésére, az érzelmi, erkölcsi viszonyok alakulására, hat az értelmi erők fejlődésére, a szókinccs gyarapítására.

A gyermekek a világot objektívebben ismerik meg, fejlődik problémafelismerő - és megoldó képességük.

Rajzolás, mintázás, kézimunka során megismerkednek a tevékenységekhez szükséges anyagok, eszközök tulajdonságaival, megtanulják az ezekkel való bánás technikai eljárásait. Gazdagodik esztétikai érzékük, megtanulják emlékezet és elképzelés alapján a különböző témákban gondolataikat önállóan megvalósítani.

Tanulás és mozgás kapcsolata:

A mozgás az óvodáskor egész időszakában jelentős szerepet tölt be a 3-7 éves korú gyermekek fejlődésében. Ebben az életkorban a gyermekek leginkább a mozgás, a tevékenység által szereznek információt környezetükről.

Mozgás közben megismerkednek a környező valóság viszonyaival, összefüggéseket fedeznek fel. A mozgás az aktív nagymozgásoktól kezdve a finommotoros manipulációig mindent magába foglal, és az egész személyiség fejlődését elősegíti, valamint kedvezően befolyásolja az értelmi és szociális képességek alakulását is. Ezt a tényt mindig szem előtt tartva, ennek tudatában igyekszünk tervezni, szervezni minden tevékenységet a nap folyamán.

Tanulás és anyanyelv kapcsolata:

Az anyanyelv szerves része az óvodai élet minden mozzanatának, a nevelés egész

folyamatában. Valamennyi tevékenység tervezésekor végig kell gondolnunk, hogy az anyanyelvi nevelés szempontjából milyen feladatok kerüljenek előtérbe, mi kapcsolódik nyelvi szempontból az adott foglalkozás anyagához.

Különösen fontos, hogy a fogalmak, ítéletek alakulásával együtt a nyelvi jel is kellő hangsúlyt rögzítést, gyakorlást kapjon.

Az óvodai nevelés minden fázisában szem előtt tartjuk azt, hogy a gyermekek beszédfejlettsége, beszédkésztsége, beszédfigyelme nagyon fontos követelmény. Az anyagok feldolgozása során fontos, hogy felhasználjuk egy- egy gyermek különösen széleskörű tájékozottságát, s minél több gyermek kapjon lehetőséget egyéni élményeinek, tapasztalatainak elmondására.

6. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

Az óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus fejlődésének elősegítése.

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodás kor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembe vétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Az iskolába lépés lényeges változás a gyermek életében, a másodlagos szocializáció csomópontja. Az iskolakezdés sikere, vagy sikertelensége fontos a tanuláshoz, tanításhoz való pozitív attitűd kialakulása miatt, de a személyiség további fejlődése szempontjából is.

Sajátos nevelési igényű gyermekek beiskolázásáról az illetékes szakértői bizottság dönt.

A **testileg** egészségesen fejlődő gyermek 6 éves kora körül eljut az első alakváltozáshoz:

- megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás
- teste arányosan fejlett, teherbíró
- mozgása összerendezettebb, harmonikus, finommozgásra képes
- mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

A **lelkileg** egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott, érdeklődő, készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik.

- A figyelem terjedelme 2-3 dologra terjed ki egyidőben és a figyelem kitartása is tartósabb.
- Formaészlelés terén egyszerre több kritérium mentén észleli és osztályozza a tárgyakat.
- Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, megnevezi a téri irányokat és végrehajtja a térben való mozgásra vonatkozó utasításokat, a testséma kialakul.
- Szándékosan emlékezik közeli és régebbi eseményekre is, megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartalma, a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés.
- Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem időtartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele.
- Előtérbe kerül a teljesítménymotiváció és az elismerés szükséglete.
- Fontos a kudarcűrő képesség kialakulása.
- Az érzelmek között megjelennek a magasabb rendű érzelmek (erkölcsi, szociális, intellektuális, esztétikai).
- Kialakul a felelősségérzet és a kötelességtudat.
- A cselekvő szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi, fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Anyanyelvi

fejlettség:

- Érthetően, folyamatosan, összefüggően beszél, gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét

Környezetével kapcsolatos ismeretei:

- Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről. Tudja nevét és lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat, ismeri és a gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait, ismeri szűkebb lakóhelyét, a

környezetében élő növényeket és állatokat, azok gondozását és védelmét. Felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit.

- Elemi mennyiségi ismeretei vannak.
- Forma és alakállandóság
- Téri irányok

A **szociálisan** egészségesen fejlődő gyermek éretté válik az iskolára, készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és társaival.

Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.

- Képes alapvető szükségleteit önállóan kielégíteni az öltözködés, tisztálkodás és az étkezés terén.
- Kialakul a környezet elvárásaihoz való alkalmazkodás képessége, egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítést.
- Feladattudata kialakulóban van, ez a feladat megértésében, a feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg.
- Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan
- Kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja az iskolai élet megkezdését.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettség.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

7. A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉG, A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

A társadalmi tendenciák azt mutatják, hogy a gyermekek egyre több negatív hatásnak, veszélynek vannak kitéve. Ezért óvodánkban a szociálisan hátrányos körülmények között élőgyermekek problémáira megkülönböztetett figyelmet fordítunk.

A szociális hátrányok lehetséges okai:

- anyagi nehézségek, nem megfelelő lakáskörülmények.
- alkoholizmus a családban
- a szülők életvezetési problémái
- a nagycsaládosok gondjai
- a csonka családok, éppen felbomló családok
- munkanélküliség
- a szülők alacsony iskolázottsága
- érzelmi szegénység, hiányos törődés.
- krónikus betegség (akár a gyermeknél, akár a szülőnél).
- ingerszegény vagy túl erős ingerkörnyezet
- igénytelenség a család részéről.

Törekszünk a veszélyeztettség megelőzésére, megszüntetésére. E feladatokat az alábbiakban határozzuk meg.

- a rossz anyagi helyzetben levő, a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek segítésének formái
- kedvezményes ebéd biztosítása,
- javaslat rendszeres gyermekvédelmi támogatás folyósítására,
- mentálisan sérült gyermekek esetén pszichológus tanácsának kikérése, munkájának igénybevétele,
- a gyermekek jogainak fokozott védelme,
- rendszeres kapcsolattartás a gyermekek szüleivel,
- a veszélyeztetett, illetőleg hátrányos helyzetű gyermekek helyzetének figyelemmel kísérése, családlátogatás.

A fenti feladatok összefogását az intézményvezető által megbízott gyermekvédelmi felelős végzi, aki folyamatosan kapcsolatot tart a FIÓKA Családsegítő és Gyermejjóléti Szolgálat szakembereivel, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatokat ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal.

A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

A nehezen szocializálható, hátrányos- és halmozottan hátrányos helyzetű, és az elhanyagolt gyermekek nevelése

A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, érzékszervi vagy mozgássérült, hátrányos helyzetű, az elhanyagolt, illetve kiemelkedő képességű gyermekek nevelése speciális ismereteket, sajátos törődést igényel, szükség esetén megfelelő szakemberek (pszichológus, logopédus vagy más

gyógypedagógus, konduktor stb.) közreműködésével.

A hátrányos szociokulturális környezetben élő gyermekek számára a környezeti ingerek, hatások nem megfelelőek a kiegyensúlyozott, harmonikus személyiségfejlődéshez, ezért ezek gyakran eredményeznek a normáktól eltérő viselkedést. Ezeknek a kisgyerekeknek az esetét még súlyosbíthatja, ha genetikai hátrányaikkal is meg kell küzdeniük. Az óvodai nevelőmunkánk során, a gyerekek szociokulturális körülményeinek feltérképezésekor körvonalazódik, hogy kik azok a gyerekek, akiknek családi háttere nem mindig képes biztosítani a gyermek fejlődéséhez szükséges feltételeket. Ezeknek a tényezőknél a tisztázásában nagyfokú tapintatot tanúsítanak óvodapedagógusaink.

Minden óvodapedagógus feladata és felelőssége, hogy folyamatos kapcsolatot tartson óvodásaink szüleivel, a gondviselőkkel. A napi találkozások, beszélgetések mellett fontos szerep jut a családlátogatásoknak, fogadóóráknak és szülői értekezletnek. Ebben a kommunikációs rendszerben fény derül az intézkedést igénylő problémákra.

A hátrányos helyzetű gyermekek számának növekedése miatt felerősödött a differenciált fejlesztés igénye, a családgondozás jelentősége, a gyerekek képességbeli szintrehozása, hátrányaik kompenzálása. Mindezek miatt hangsúlyozottan jelenik meg az egyéni fejlesztés szükségessége az egyéni haladást segítő differenciált tervezés, az egyéni fejlesztés során úgy avatkozunk be a gyermek fejlődési menetében, hogy a külső környezeti feltételek (tárgyi, személyi feltételek, módszerek,) a gyermek egyéni sajátosságaihoz, fejlődési folyamatához igazítottak legyenek.

Fontos a gyermek napi tevékenységének nyomon követése, a magatartás, viselkedés változásának gyors felismerése, esetleges sérülések észlelése.

Figyelmeztető jelzés a társas kapcsolatokban megjelenő helytelen magatartás, viselkedési rendellenesség, a pszichés fejlődészavara.

Szükség esetén szakembertől kell diagnózist, módszertani útmutatást kérni a szükséges intézkedések, tennivalók megállapításához.

Feladatok

- Védőnővel, egyéb szakemberekkel való folyamatos kapcsolattartás
- szülőkkel való tervezett és tudatos kommunikáció figyelembe véve az egyes családok kommunikációs jellemzőit, gyermeknevelési szokásait
- képességfejlesztő tevékenység differenciált terve- a gyermekek gyengeségeinek, erősségeinek feltérképezése alapján
- művészeti tevékenységekben teret engedünk kreativitásuknak, sajátos élményeiknek
- helyes viselkedésmintákat kell kialakítanunk a kudarc, az ellenvélemény, a

bírálat elviselésére, szem előtt tartva, hogy nehezen viselik a megszügyenülést.

Az óvoda felelőssége, intézkedési kötelezettsége három szinten jelennek meg

- a gyermek felvétele előtt tájékoztatni kell a szülőt arról, milyen személyi, tárgyi feltételekkel, pedagógiai eszköztárral rendelkezik az intézmény, hol van az egyéni adottságokból eredő hátrányok kiküszöbölésének realitása, esélye.
- az óvodás gyermek egyéni fejlesztési tervéhez igazodó szakszerű ellátási feltételek biztosítása a teljes óvodai nevelés időtartama alatt, különös figyelemmel az iskola-előkészítés feladataira.
- tájékoztatási és intézkedési kötelezettség mindazok felé, akiknek a gyermek sajátos helyzetéből adódóan nyilvántartási és intézkedési kötelezettsége, esélyjavító feltételei vannak, lehetnek.

A fenti feladatokat az intézményvezető által megbízott gyermekvédelmi felelős tervezi, kezdeményezi, intézi. Munkája során folyamatosan kapcsolatot tart a FIÓKA Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat szakembereivel, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatokat ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal.

Óvodánkba a gyermekek különböző családi környezetből érkeznek. A munkanélküliség a családok kis százalékát érinti, a szülők iskolázottsága eltérő, vegyes képet mutat. Gyermekvédelmi programunk feladata évenként feltárni azokat a körülményeket, amelyek óvodásaink családi helyzetét célirányosan érintik, illetve veszélyeztethetik. Fontos feladatunk segítségnyújtás a hátrányok enyhítésére.

Alapelvünk az egyéni bánásmód, a tapintatos személyes kapcsolattartás. Ez a feladat minden óvónő feladatkörébe beletartozik. Óvodánkban gyermekvédelmi felelős koordinálja a gyermekvédelmi munkát.

Gyermekvédelmi feladatok a nevelőtestületben:

- elősegíteni a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek óvodába kerülését,
- az új óvodások beilleszkedésének segítése
- a szülőkkel való kapcsolattartás, együttműködésre ösztönzés,
- a rendszeres óvodalátogatás figyelemmel kísérése
- - anyagi okok miatt hátrányos vagy veszélyeztetett gyerekek esetében rendszeres vagy rendkívüli támogatás megállapítását kezdeményezzük és a lehetőségekről tájékoztatást adunk
- A segítő szervezetekkel, intézményekkel kapcsolatot tartunk (Nevelési Tanácsadó, Szakértői Bizottság, gyermekorvos, védőnő, Fióka)

- A veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyerekekről nyilvántartást vezetünk.

8. ÓVODÁNK ÜNNEPEI, HAGYOMÁNYAI, RENDEZVÉNYEK

Február:

A tavaszi újraéledést a farsangi időszak nyitja. Már jóval a farsangi mulatság előtt vidám hangulat uralja az óvodát. Farsangi énekek és versek tanításával és a csoportszoba díszítésével készülődünk a farsangra. Álarcokat, kalapokat, jelmezeket készítünk a gyermekekkel együtt. Minden gyermek a saját csoportjában kezdi a farsangi bált, a jelmezben való felvonulást. Délelőtt ellátogatnak a gyermekek az óvoda többi csoportjába és ott részt vehetnek az előre tervezett programokban. Az érdeklődő szülőket ezen a napon is szívesen fogadjuk.

Március:

Nemzeti ünnepünkre minden csoport egyénileg készül. Kokárdát és nemzeti színű zászlót készítve, az óvodát fellobogózva, a faliújságokat, ablakokat feldíszítve ünnepeljük ezt a napot. A forradalom és szabadságharcról való megemlékezést versek és dalok előadásával és a nagycsoportosok kerületi emlékművekhez való ellátogatásával tesszük teljessé.

Április:

Húsvétra is jó előre készülünk, csoportonként. A gyermekekkel együtt húsvéti szimbólumokkal díszítjük a csoportszobát és a faliújságot, majd a gyermekek kedvük szerint különböző technikákkal készíthetnek húsvéti hímes tojásokat, nyuszikat, kosarakat. Hagyománnyá vált, hogy a kislányokat, óvó néniket és dadus néniket különböző locsolóversek elmondása után meglocsolják a kisfiúk. Szép időben a gyermekek az udvaron fűből készítenek fészket, ahová később majd a nyuszi rejti az ajándékokat.

Néhány éve megünnepeljük a Föld napját. Ezt a napot úgy tesszük emlékezetessé a gyermekek számára, hogy növényeket(virág- zöldség palánta) ültetünk az óvoda udvarán és a kinti virágágyásokat gondozzuk.

A szülők bevonásával kirándulásokat szervezünk azzal a céllal, hogy a természet szépségének óvását és védését tudatosítsuk a gyermekekben.

Május:

Az Édesanyák és Nagymamák tiszteletére a gyermekek Anyák Napi műsorral készülnek. Saját kezűleg rajzolt meghívókkal hívják, nagy szeretettel és gondosan elkészített ajándékkal várják az Édesanyákat és Nagymamákat. A gyermekek az ünnepélyhez átrendezik, és virágokkal díszítik csoportszobájukat és a faliújságokat.

Június:

Júniusban a gyermekek már nagyon várják a Gyermeknapot. E napra az óvónők már jó előre ajándékokat készítenek, amelyeket majd a játékos vetélkedők és vidám programok résztvevőiként elnyerhetnek a gyerekek.

Az óvónők különböző színes és jól összehangolt műsorokat terveznek, lehetőleg az udvarra, rosszidő esetén a csoportszobába. Ezekre az alkalmakra szívesen várjuk a szülőket is.

December:

December 6-án minden csoportba ellátogat a Mikulás. Énekkal, verssel várjuk őt. Miközben átnyújtja ajándékát, minden gyermekhez személyre szólóan beszél. A decemberi hónap a várakozás hónapja. Az adventi naptáron karácsonyig minden nap egy-egy gyermek kinyithat egy ablakot. Az Adventi vasárnapot követő hétfőn gyűjtjük meg a koszorún levő gyertyákat, tudván, hogy minél több gyertya ég, annál közelebb a karácsony.

A karácsonyi ünnepélyre énekkal, verssel és karácsonyi jelenetekkel készülünk. Minden gyermek részt vesz a csoportszoba díszítésében fenyőfadíszek és ajándék készítésében. Bábelőadással, hangszeres játékkal, énekkal és versekkel kedveskedünk a gyermekeknek.

Kirándulások:

Évente kétszer – ősszel és nyár elején- egész napos buszkirándulást szervezünk különböző, Budapesttől nem túl távol eső nemzeti, illetve vadasparkokba, alma és cseresznyeszüretelésre. A növény- és állatvilág közelről való megfigyelése, a természethez való érzelmi kötődés megerősítése a célunk a szülők bevonásával. E két alkalommal történő kiránduláson kívül különböző nevelési célok megvalósítása érdekében rövidebb-hosszabb kirándulásokat tervezünk saját csoportjainknak. Ezekon kívül programjaink között szerepel az óvoda környékének megismerése, élmény- és ismeretszerző séták, közlekedési szabályok gyakorlása, állatkerti séta, múzeum látogatás.

Folyamatosan megtartott ünnep:

Az óvodánkba járó gyermekek névnapjait és születésnapjait minden csoportban külön ünnepeljük. Az óvodapedagógusok és a gyermekek apró ajándékokat készítenek az ünnepeltnek, illetve verssel, mesével köszöntjük őket.

Sportprogramok

Március:

A kerületben évek óta hagyomány az Ovis Olimpia megrendezése, melyen a

kerület óvodáinak nagycsoportosai vesznek részt. Több alkalommal került már megrendezésre, és mindig nagy sikert aratott a Foci és Futóverseny. Ezen a két sportrendezvényen korcsoportonként válogatással indulnak a gyermekek.

Május:

A Kihívás Napja nagyszabású rendezvény a kerületünkben, minden óvoda saját programsorozattal készül erre a napra. Az óvónők összehangoltan terveznek a délelőtti órákra mozgásos játékokat, játékos gyakorlatokat, ügyességi, gyorsasági versenyeket. A versenyeken részt vehetnek a szülők is. Ez az együttlét erősíti és elmélyíti a szülői ház és az óvoda közötti kapcsolatot.

Az óvoda és a család közös rendezvényei:

Évente kétszer, Télapó előtt és Gyermeknap előtt tartunk **munkadélután**. A szülőkkal való előzetes megbeszéléskor meghatározzuk, hogy mi legyen a munkadélután célja, (játék vagy ajándékkészítés, udvari és csoportszobai játékeszközök készítése, javítása,).

A különböző munkákhoz szükséges anyagokat és eszközöket a szülőkkal együtt gyűjtjük össze, munkadélután során felosztjuk egymás között a feladatokat, a résztvevők hozzáértését figyelembe véve.

A környezet megismerésének és a közlekedési szabályok megerősítésére a középső- és nagycsoportosokkal **múzeumlátogatásokat** szervezünk a Közlekedési Múzeumba és a Mezőgazdasági Múzeumba, s a közúton közlekedő járművekkel való utazás során a közlekedést gyakoroljuk.

Minden csoport egyénileg is tervez kirándulást a szülők részvételével az **állatkertbe**, évente akár több alkalommal is. Ezek az alkalmi kirándulásokon a szülők szívesen vesznek részt.

9. KAPCSOLATOK MÁS NEVELÉSI SZÍNTEREKKEL

9.1. Óvoda és család kapcsolata

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. A gyermek személyisége a családi és az óvodai nevelés együttes hatására fejlődik, s a fejlődésért mind a családnak, mind az óvodának meg van a maga felelőssége.

A céltudatos óvodai nevelés csak akkor vezethet eredményhez, ha sikerül kellő összhangot teremteni a családi és az óvodai nevelés között. Igen fontos számunkra, hogy ez az összhang és együttműködés jó kapcsolatban valósuljon meg, aminek alapja a bizalom, a nyitottság és a kölcsönös segítségadás.

Fontos, hogy a szülőket tájékoztassuk arról, hogyan és miképpen él gyermekük az óvodában,

milyen nevelési céljaink vannak, azokat hogyan valósítjuk meg. A csoportok faliújságain a napirendről kap kellő tájékoztatást. Fontos ugyanakkor az is, hogy mi is megismerjük a családok életmódját, nevelési felfogását, nevelési gyakorlatait és azt, hogy milyen helyet foglal el a gyermek a családban.

Fontos, hogy minden egyes családdal külön találjuk meg a kapcsolatteremtés, az együttműködés - ha szükség van rá-, a segítség legmegfelelőbb módját. Az óvoda és a család kapcsolatát erősíti, ha minél több módot találunk arra, hogy a szülők és az óvónők változatos időben és helyzetekben találkozzanak egymással előítéletek nélkül, őszinte szándékkal. Tapasztalataink azt mutatják, hogy a szülők általában örömmel fogadják minden tájékoztatást az óvoda életéről, s különösen figyelnek a gyermekükről szóló információkra, nyílt napjainkon fogadjuk az új és régi szülőket.

A mindennapos párbeszéd pillanatai lehetőséget adnak a kölcsönös érdeklődés kifejezésére, a tájékoztatásra.

A csoportos találkozások, **szülői értekezletek** jó alkalmat adnak arra, hogy a szülők megismerkedhessenek az óvoda rendjével, elvárásaival és a szülők is elmondhassák gondjaikat, javaslataikat.

A szülői értekezleteket úgy tervezzük meg, hogy mindig legyen egy fő pedagógiai téma, amelyet a szülőkkel együtt vitathatunk meg. A szülőkkel való kapcsolattartásra nagyon jó alkalmak a közös ünnepek.

A **családlátogatások** alkalmi is jól szolgálják a kölcsönös ismerkedést a tájékozódást. Az első családlátogatás mindig a gyermek óvodába lépése előtt történik, azért, hogy mire a gyermek az óvodába érkezik, megfelelően tájékozottak legyünk helyzetéről, szokásairól.

Az óvoda és a család együttműködésének sajátos szervezeti formája a **Szülői Szervezet**. A Szülői Szervezet feladata, hogy segítséget nyújtson az óvoda nevelési célkitűzéseinek megvalósításában, az óvoda és a család folyamatos együttműködésében, s egyben képviselje az óvodánkba járó gyermekek szüleinek érdekeit is.

9.2. Óvoda és bölcsőde kapcsolata

Az úpalotai bölcsődéssel kialakított kapcsolatunk a gyermek életmódjának folyamatossága érdekében pótolhatatlan. Fontos, hogy az átmenet a bölcsődéből az óvodába, ne okozzon érzelmi megrázkódtatást a gyermekek számára. A gyermekek érzelmi biztonságát idegen helyzetben mindig elsősorban a jól ismert, szeretett személyek jelenléte adja. Az ismerős gyermektársak, az ismerős környezet és a már kialakult szokások erősítik biztonságérzetét, csökkentik szorongását és félelmét. Ezeket a tényeket szem előtt tartva biztosítjuk azt, hogy a bölcsődéből jött gyermekek azonos óvodai csoportba kerüljenek.

A gondozónők és az óvónők közötti kapcsolat kezdettől lehetővé teszi a gyermekek egyéni tulajdonságainak figyelembevételét. Alapot nyújt ahhoz, hogy a fejlesztést arról a szintről folytassuk, ahova a gyermek a bölcsődei nevelés folyamatában eljutott.

9.3. Óvodánk és az iskolák kapcsolata

A kerületi iskolákkal jó a kapcsolatunk, az általuk tervzetett óvodásoknak szóló programokon rendszeresen részt veszünk. Legszorosabb kapcsolatunk az újpalotai iskolákkal van, mivel gyermekeink zöme ezekben kezdi meg iskolai tanulmányait. Az óvodából az iskolába történő zavartalan átmenet megkívánja az óvoda és az iskola jó kapcsolatát. Óvodánk előkészítő munkáját akkor tekinthetjük sikeresnek, ha a gyermekek örömmel, bizalommal és érdeklődéssel várják az iskolát. E feladat csak akkor valósulhat meg, ha az iskolával együttesen próbáljuk vonzóvá tenni az ottani életet.

A kapcsolattartás az iskolával tehát óvodai nevelőmunkánk szerves része. Iskolába készülő nagycsoportosaink rendszeresen ellátogatnak az iskolai első osztályokba, hogy megismerkedhessenek az ottani élettel a tanítónénikkel.

Óvodánk is hagyományként tartja számon azt, hogy az első osztályos tanító néniket vendégül látjuk, hogy ők is megismerkedhessenek óvodánk életével, leendő tanítványaikkal.

Nevelői értekezleteinknek is szívesen látott vendégei, ahol tapasztalatot tudunk cserélni

Összevont szülői értekezlet keretében - beiratkozás előtt- a tanító nénik tájékoztatják a szülőket az iskolai életről, a lehetőségekről.

Az iskolai élet megkezdése után is figyelemmel kísérjük a beilleszkedést, szükség esetén segítséget nyújtunk, szívesen meglátogatjuk az iskolákban volt óvodásainkat.

9.4. Óvoda és a gyermekvédelmi felelős kapcsolata

A gyermekvédelem minden pedagógusunk nevelő tevékenységének szerves része. Azokra a gyermekekre terjed ki, akik fejlődésük rendellenességei vagy környezetük ártó hatásai miatt veszélyeztetettek, vagyis gyermekvédelmi beavatkozás nélkül nem fejleszthetők eredményesen.

A rendellenesség általában óvodán kívüli okokra vezethetők vissza, ezért nagyon fontos pedagógiai feladatnak tartjuk a gyermekek segítségét. Intézményünk gyermekvédelmi felelősének feladata hogy óvónőink ilyen irányú munkáját segítse, a nyilvántartásokat vezesse és a társintézményekkel közvetlen kapcsolatot tartson.

A gyermekvédelmi esetek feltárása a csoportvezető óvónő feladata és felelőssége. Megfigyeli, hogy a gyermek magatartása mennyire tükrözi a családi háttér állapotát. Ezen

kívül fontos, hogy a családi nevelés légkörét megismerje.

A gyermekvédelmi felelős kapcsolatot tart általában és konkrét esetekben a Pedagógiai Szakszolgálattal, Családvédelmi Csoporttal, Gyermek és Ifjúságvédelmi Intézetekkel, rendőrséggel, az egészségügyi szervekkel. Elemzi az óvoda gyermekvédelmi helyzetét, javaslatot tesz az aktuális feladatok meghatározásában.

Kapcsolatot tart ezen kívül a Gyermekjóléti Szolgálattal, mely szervezési, szolgáltatási és gondozási feladatokat lát el. Szükség esetén figyelemmel kíséri az egyes gyermekek szociális helyzetét, tájékoztatja a szülőket a gyermekek jogairól, a részükre biztosított támogatásokról.

9.5. Kapcsolat a Közművelődési Intézményekkel

A környezetünkben lévő Közművelődési Intézményekkel való kapcsolatunk igen jó. Folyamatosan tájékoztatnak bennünket a különböző intézményekben folyó programokról, tanfolyamokról. Mozi- és színházlátogatási alkalmakat biztosítanak gyermekeink számára, különböző tanfolyamokat szerveznek szülőknek és óvónőknek. A tanfolyamok, és szakkörök szervezésébe minket is bevonnak, érdeklődnek arról, hogy milyen programokat látnánk mi is szívesen. Az óvoda nyári zárása alatt különféle programokat, táborozási lehetőséget biztosítanak a gyermekek számára.

9.6. Főváros Pedagógiai Szakszolgálat XV. kerületi Tagintézménye

A Pedagógiai Szakszolgálat elsősorban a beilleszkedési, magatartási problémával, tanulási zavarral küzdő gyermekek problémájának feltárásával foglalkozik. Az általunk hozzájuk irányított gyermekeket megvizsgálják, s szükség szerint segítséget nyújtanak a fejlesztésben. A beiskolázás előtt felmerülő problémák megoldásában bizalommal támaszkodhatunk segítségükre. Fejlesztő csoportokat szerveznek a rászoruló nagycsoportos óvodások részére. Iskolaérettségi vizsgálatokat végeznek, igény szerint segítséget nyújtanak a beiskolázási döntésben.

9.7. Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat Székhelyintézménye

A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztésénél támaszkodunk az illetékes szakértői bizottság pedagógiai véleményére, ezen gyermekek beiskolázásáról is ők döntenek.

10. A FEJLŐDÉS NYOMON KÖVETÉSE

A nevelőmunka tervezése, elemzése, értékelése a gyermekcsoportra és az egyes gyermekekre minden óvodapedagógus kötelessége a helyi programunk alapján. Az Óvodai nevelés országos alapprogramjában megfogalmazott „A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére” c. fejezet útmutatását tekintjük elérendő célként.

A gyermekek képességeinek fejlődéséről többféle módszerrel szerezünk információt. A jelen állapot regisztrálására és a következő időszak fejlesztési szándékának rögzítésére kötelezően használjuk a” SZEMÉLYISÉG LAPOT.” A gyermekek munkáinak gyűjtését és elemzését is végezzük. A személyiség fejlődésének megfigyelése hosszú folyamat, és minden képességre kiterjed. A regisztrálást követően ki emeljük azokat a területeket, amelyeken a gyermek célirányos fejlesztése szükséges az elkövetkező hónapokban.

Ajánlott módszerek:

- írásos feljegyzések,
- anamnézis,
- audiovizuális eszközökkel végzett megfigyelések,
- tesztek elemzése, gyermekmunkák elemzése,
- külső szakemberek véleménye,
- szülők körében végzett felmérések elemzése,
- családlátogatások tapasztalatai.

11. CSOPORTNAPLÓ HASZNÁLATÁNAK SZABÁLYAI

Intézményünkben 2 tagóvodánk- Hartyán, Micimackó - használ saját maguk által szerkesztett csoportnaplót, a Páskom, Napsugár 1. és a Kavicsos óvodánk a hivatalos nyomtatványt használja.

Mindkét-féle csoportnaplónk kompatibilis az óvoda Pedagógiai Programjával.

A csoportnaplók megfelelnek a törvényi előírásoknak.

A napló részei:

- Névsorok
- Statisztikai adatok
- Heti és napi időbeosztások
- Nevelési tervek, és értékelések
- Kapcsolatok

- Gyermek fejlődését elősegítő tartalmak tervezése

A csoportnapló használatának szabályai:

- A naplót első oldalán az óvodavezető aláírásával tanévkezdéskor megnyitja, majd tanév végén lezárja, az óvoda körbélyegzőjének használatával válik a dokumentum hitelessé.
- A lezárt naplót lefűzzük és az iratkezelési szabályzatban leírtak szerint tároljuk.

Tervezés:

- A csoport szokásrendszerének tervezése három részben történik: 1. félév, 2. félév, nyári időszak.
- Napi tevékenységeket (a gyermek fejlődését elősegítő tartalmakat) a szorgalmi időszakokra október 1-től, kiscsoportban november 1-től május 31-ig tervezünk.
- A szeptemberi, kiscsoportban októberi befogadási időszakra nem tervezünk szervezett tevékenységeket. Ezt az időszakot ismétlésre, és a gyerekcsoport, az egyes gyermek fejlettségi szintjének felmérésére fordítjuk.
- A tervezés tevékenységi áganként történik.
- A tervezett hetirendtől el lehet térni, ha a projekt témája azt megkívánja, vagy program, esetleg munkaszüneti nap azt szükségessé teszi.
- A napirendet is rugalmasan kezeljük a csoport szokásrendjét szem előtt tartva. Figyelembe vesszük az adott napra tervezett tevékenységeket, a gyerekek szükségleteit az időjárási körülményeket.
- Az éves tevékenységi tervben leírtakon is lehet változtatni. Pl. bejöhethet egy előre nem látott projekt ötlet, az állandó tájékozódás során találhatunk egy jó éneket, verset, új játékot, tevékenységet, vagy a csoport fejlődési üteme megkívánja a változtatást. Az éves terv inkább ötlettárként funkcionál.
- A projektek között egy hét projekt szünet iktatható be. Ez a hét az előző projekt lezárására, az új projekt előkészítésére szolgál.

A napló kitöltésénél figyelembe vesszük pedagógiai programunk szellemiségét, a nevelőtestület döntéseit. Törekszünk az átgondolt szakszerű fogalmazásra az előírt határidők betartására.

Értékelés:

Egy adott tervezési ciklus lezajlása után azt értékelni szükséges, melynek tapasztalatait, eredményeit szükséges figyelembe venni a következő tervezéskor.

12. Óvodánk sajátos arculata

12.1. Óvodáink sajátos arculata

Óvodáink Budapest XV. kerületében az újjalotai lakótelepén az 1970-es években nyitották meg kapuikat a gyermekek előtt.

Óvodáink közvetlen környezetét zömében 10 emeletes lakóházak alkotják. Ebben a lakótelepi környezetben különböző szociális háttérű és eltérő társadalmi rétegekhez tartozó családok élnek. Óvodánkban ezért nagy szerepet kap a gyermekek hátrányainak csökkentése, illetve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek gondozása.

Az óvodáskorú gyermek életkori sajátossága és lételeme **a mozgás, nevelésünk kiemelt feladatának tekinti**, hogy az óvodában megfelelő mozgásteret, helyszínt, eszközt, időt biztosítsunk arra, hogy a gyermekek szabadon próbálhassák ki a különböző mozgásformákat, s ez egyben örömforrás is legyen számukra.

Kiemelt feladatunknak tartjuk még az anyanyelvi nevelést, a gyermekek kommunikációs képességének fejlesztését, ezáltal a gyermekek személyiségét is fejlesztve.

Óvodánkba különböző nemzetiségű gyermekek is járnak. A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosságuk megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét.

12.2. A Páskom Székhelyóvoda sajátosságai

Óvodánk Budapest XV. kerületében, az újjalotai lakótelepen, az 1970-es években nyitotta meg kapuit a gyermekek előtt.

Óvodánk közvetlen környezetét zömében 10 emeletes lakóházak alkotják. Ebben a lakótelepi környezetben különböző szociális háttérű és eltérő társadalmi rétegekhez tartozó családok élnek. Óvodánkban ezért nagy szerepet kap a gyermekek hátrányainak csökkentése, illetve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek gondozása.

Intézményünkben évek óta kiemelt terület az egészséges életmódra való felkészítés. Valljuk, hogy az egészséges életmód a környezettel való harmonikus együttélést, a természet szeretetét és védelmét is magában foglalja. A nagyobb mozgástér, a levegős csoportszoba, a füves-bokros udvar pótolja a lakótelepi otthonok behatárolt lehetőségeit, szűk körülményeit.

Az egészséges életmódra nevelés az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. Megalapozza az

egyén további egészséges életvitelét.

Célunk a gyermekek egészségének védelme, edzése, egészségmegőrző és betegség megelőző szokások és az egészséges életvitel kialakítása.

Feladataink:

A gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése.

- Harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése.
- A gyermek edzése, egészségének védelme, megőrzése, óvása.
- A gyermeki testi képességek fejlődésének segítése.
- Az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.
- A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges, biztonságos környezet biztosítása.
- Ha szükséges, a családdal együttműködve, megfelelő szakemberek bevonásával speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása.

Az óvodáskorú gyermek életkori sajátossága és lételeme a mozgás. Nevelésünk kiemelt feladatának tekinti, hogy az óvodában megfelelő mozgásteret, helyszínt, eszközt, időt biztosítsunk arra, hogy a gyermekek szabadon próbálhassák ki a különböző mozgásformákat, s ez egyben örömforrás is legyen számukra.

Jól felszerelt kültéri játszótérrel rendelkezünk, játékaink környezetbarát anyagból készültek, és többféle módon hozzájárulnak a gyermekek mozgásfejlődéséhez. A szabad levegőn történő futkározáshoz megfelelő füves területet biztosítunk.

Hagyomány óvodánkban, hogy minden év őszén családi sport-délutánt szervezünk, melynek a szülők is tevékeny részesei.

12.3. A Hartyán Tagóvoda sajátosságai

Óvodánk a Lépésről-lépésre program felfogására épül, a helyi pedagógiai programunk nevelési értékeinek megőrzésével. Nevelési gyakorlatunkat jó szívvel és felelősséggel ajánljuk azoknak a szülőknek, akik együttműködve, együtt nevelve szeretnének részesei lenni gyermekük fejlesztésének, személyiségük kibontakoztatásának.

A Lépésről-lépésre óvodai program pedagógiai hangsúlyai: a gyermekek egyéni különbségei, eltérései, a családi nevelést kiegészítő sajátos szocializáció, az egyedi tevékenységközpontrendszer, a szülők óvodai életbe való bevonása és a szociális munka köré rendeződnek. A gyermekek esélyt kapnak arra, hogy egyéni attitűdjeik, motivációs késztetéseik kialakulhassanak. A műveltségtartalom integráltan, alkalmanként projektrendszerben és az egyéni fejlődési ütemre tekintettel differenciáltan, sajátos rendszerben kerül feldolgozásra. Ebben a folyamatban a játék szabadsága a gyermekek választása, és a kötelező választhatóság összhangja, valamint az egyenlő esély biztosítva van.

Nevelési gyakorlatunkat jó szívvel és felelősséggel ajánljuk azoknak a szülőknek, akik együttműködve, együtt nevelve szeretnének részesei lenni gyermekük fejlesztésének, személyiségük kibontakoztatásának.

Valamennyi alapelvünk megvalósításához olyan pedagógusokra van szükségünk, akik szakmailag jól felkészültek, szeretet-teljesek, jó közösségi szellemben végzik munkájukat, élményekben gazdag óvodai légkörre törekednek és személyiségük példaértékű.

Az individualizáló nevelés érdekében érzékenyen reagálunk a különbségekre. Az egyéni eltéréseket toleráló felnőtt magatartása modell értékű a gyermekek számára is. Az individualizáló neveléssel egyszerre erősítjük az egyediséget, és ösztönözzük az együttműködést, támogatjuk a gyermekek szocializációját eltérő módszerekkel, egyénre szabott mértékben. Az individualizálás áthatja az egész óvodai életünket és annak minden tevékenységét, résztvevőjét.

A szocializációt, a csoportélet kohézióját szolgálják programunkban azok az eszközök, felszerelések, tablók és táblák, amelyeken láthatóvá, szemléletessé tehető a gyermekek és a társaik, barátaik felé irányuló törődés jelei. Hasonló szerepet tölt be a spontán beszélgetés, illetve a napi, heti rendszerességgel szervezett ún. „beszélgető kör”. Ez utóbbi a társalgás szintjén, a gyermeki élmények, az aktuális események, hangulatok, érzések és gondolatok egymással való megosztását, az összetartozás érzését és tudatát szolgálja.

A szülők közösségé formálása fontos, kiegészítő feladatunk.

12.4. A Kavicsos Tagóvoda sajátosságai

Óvodánk 5 csoportos, kétemeletes épület, a csoposzobák az emeleten találhatók.

Újpalota központjában, egy csendes, nyugodt, parkos, természetközeli helyszínen található,

mely esztétikusan kialakított külső és belső környezettel rendelkezik. Az óvoda udvara tágas, rengeteg fa biztosítja az árnyékos területet, emellett madarak és mókások otthonául szolgálnak, így a természet élővilágának megfigyelésére is lehetőségük van a gyermekeknek. Mindemellett több mozgásfejlesztő játékeszköz is a gyerekek rendelkezésére áll (mászóka, hinta, csúszda, libikóka faházikó). Az intézményben szeretetteljes, családias légkör fogadja a gyermekeket. A csoportszobák tágasak, világosak, esztétikusan berendezettek, ahol számos játékeszköz biztosítja a gyerekek számára az önfeledt játék lehetőségét. Célunk, hogy olyan körülményeket teremtsünk, amelyek között a gyermekek kipróbálhatják ügyességüket, adottságaikat, fejlődjenek különböző képességeik. A szűkebb és tágabb környezetet megtapasztalás útján fedeztetjük fel velük.

Nevelőtestületünk kiemelt figyelmet szentel a gyermekek harmonikus testi és szellemi nevelésére, és emellett erkölcsi és érzelmi nevelésére is nagy hangsúlyt fektetnek a gyermekek megfelelő személyiségfejlődése érdekében.

Nevelési programunkban fontos feladatunknak tekintjük az egészséges életmódra való nevelést, ezért intézményünkben heti kétszer vesznek részt a gyerekek mozgás foglalkozáson, emellett mindennapos mozgás keretein belül is igyekszünk kielégíteni mozgásszükségletüket. Egészségmegőrzésük érdekében arra is ügyelünk, hogy az udvaron is minél több időt töltsenek, mozogjanak, szaladgáljanak. Emellett figyelünk arra, hogy mindennap fogyasszanak elegendő gyümölcsöt és folyadékot, ami szintén az egészséges életmód alapja.

Alapvető feladatunk a gyermekek személyiségének harmonikus fejlesztése, az erősségek és az esetleges hátrányok feltárása, és az, hogy minél hamarabb megoldást találjunk a fennálló helyzetre, problémákra. Óvodánkban tehetséggondozó tevékenységet is végzünk, melynek célja a kiemelkedő képességű gyermekek differenciált fejlesztése, annak segítése, hogy tehetségük kibontakozhasson.

A szülőkkel való kapcsolattartás esetében a nyitottságra, hatékony együttműködésre törekszünk, ami elengedhetetlen, hiszen az óvodai nevelésünk a családi nevelés kiegészítője. A szülőkkel való jó kapcsolat kialakítása érdekében több közös programot szervezünk a családokkal (családi nap, sport nap, közös kirándulások, közös ünneplések).

Rendszeresen élményekben gazdag, aktív programokat szervezünk a gyerekek számára, mint sportnap, színházlátogatás, bábszínház, táncház, kirándulás. A nagycsoportosok a kerület által szervezett úszás- és korcsolyaoktatáson ingyenesen vehetnek részt. Gyermekeink mindennapjait az óvoda épületében, lebonyolított délutáni térítési díjas programok színesítik. Ilyenek a foci, ovis rock & roll, karate, melyek a gyermekek mozgásfejlődését segítik, és

együttal ki is próbálhatják magukat különböző sportokban. Nyelvismeretük megalapozásának érdekében pedig játékos angol nyelvi foglalkozásokon vehetnek részt.

12.5. A Micimackó Tagóvoda sajátosságai

A Micimackó Óvoda 200 kisgyermek befogadására alkalmas 8 csoportos intézmény.

Óvodánk elnyerte a "Zöld Óvoda" kitüntető címet, már 3 alkalommal, a véglegesre is pályázni szándékozunk, ennek szellemiségében tervezzük az óvodai életünket.

Óvodánk parkosított, lakótelepi környezetben helyezkedik el. De közelünkben található az Újpalotai kiserdő és a Szilas patak. Az óvoda tömegközlekedéssel jól megközelíthető helyen található.

Csoportszobán belül tagoljuk a játéktérket, hogy legyen módja a gyerekeknek a tanulásra, csendes elvonulásra, meseolvasásra, szerepjátékosra, legyen hely körjátékosra, mozgásra, közös tevékenykedésre. Berendezésük: a gyermekek számára elérhető magasságú játékpolicok, játszószőnyeg, szerepjátékosra lehetőséget adó babakonyha és babaszoba, olvasósarok, vizuális alkotást, rajzolást egész nap lehetővé tévő alkotósarok asztalokkal, természet- és élősarok.

Udvarunkban nagy lombos fák és gyümölcsfák pompáznak., *amelyek gondozásában a gyermekek tevékenyen részt vesznek.* A gyümölcsök betakarításában a gyermekek is tevékenyen részt vesznek. Kialakítottunk egy kisebb zöldségeskertet és egy fűszernövényest. Két kisebb virágskertet, és virágládákat ültethetnek tele a gyermekek tavasszal a Föld Napja alkalmából *és ősszel*, virágokkal, virághagymákkal. Óvodánkba járó gyermekeknek egész évben lehetőségük van megfigyelni, hogyan alkalmazkodnak a fák az évszakok változásaihoz, miből lesznek és hogyan fejlődnek a zöldségek, gyümölcsök. A kertgondozáshoz gyermekméretű kerti eszközök állnak rendelkezésre. A kertben lévő komposztládában gyűjtjük a kerti munka során és az étkezések alkalmával keletkező biohulladékot. Udvarunk mentes a legtöbb allergiát és esetleges mérgezést illetve sérülést okozó növényektől.

Jól felszerelt kültéri játszótérrel rendelkezünk. Mászókák, csúszda, négy homokozó biztosítja a gyerekek számára a változatos szabadtéri tevékenységeket..

A családi nevelést kiegészítő, a szülőkkel szorosan együttműködő óvodai nevelést valósítunk meg.

Óvodánk pedagógiai tevékenységrendszer és tárgyi környezete segíti a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakulását és a mindennapi tevékenység rendszerünk

része a környezettel kapcsolatos értékek felismertetése és azok megóvásának hangsúlyozása. Programunkban az egészséges életmód fontos eleme az egészséges táplálkozási szokások kialakítása valamint a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása a mindennapi mozgásos tevékenységek által.

Óvodai rendezvényeink a családok közösségi életét is gazdagítják.

12.6. A Napsugár 1. Tagóvoda sajátosságai

A Nádastó park 1. Tagóvoda hat csoportos, tágas, összefüggő, jól felszerelt udvarral rendelkezik. A csoportszobák az emeleten helyezkednek el, két csoport kivételével közös öltöző és mosdó áll a gyermekek rendelkezésére, tornaszobát a földszinten alakítottunk ki. Fejlesztőszoba is rendelkezésére áll a logopédusnak, gyógypedagógusnak.

Szakmailag képzett óvodapedagógusaink számára természetes volt – a 80-as évek végétől -hogy keresték az új utakat és a választás kínálta lehetőségeket kihasználva, szakítottak az egységes, merev óvodai élet szemléletével.

Útkeresésünkben alapvető szempont volt, hogy az adott társadalmi, természeti környezetben miként tudjuk a gyermekek nevelését hatékonyan szolgálni. Fejlődéslélektani, pszichológiai ismereteinket megújítva, pszichológus bevonásával az évek során mind jobban tökéletesítettük nevelési feladatainkat, gyakorlatunkat. Építünk a hazai óvodai neveléstörténet hagyományaira, értékeire, nemzeti sajátosságaira, valamint a korszerű fejlődés és neveléslélektani eredményekre.

Kiemelt feladatunknak a differenciált képesség fejlesztését tekintjük.

Fontos szerepet tulajdonítunk a gyermek legfőbb tevékenységi formájának, a játéknak, az anyanyelvi nevelésnek, a mozgásfejlesztésnek, az egészséges életmódra nevelésnek, valamint a környezethez való pozitív viszony, megalapozásának.

Valljuk, hogy minden gyermek sajátos egyéniség, és mint fejlődő személyiséget, *gondoskodás* és különleges védelem illeti meg. Fokozott figyelemmel kísérjük az egyes gyermek személyiségfejlődését, és pedagógiai feladatainkat az egyén fejlődéséhez igazítjuk, segítjük a sajátos nevelési igényből eredő hátrányok csökkentését.

Gondoskodunk arról, hogy a gyermekek derűs, szeretetteljes légkörben, érzelmi biztonságban fejlődjenek.

A gyermekek személyiségének fejlesztése az óvodában játékos formában történik.

Önállóságuk kibontakoztatása, viselkedési szokásuk kialakítása, kifejezőképességük fejlesztése nem nélkülözheti a szoros együttműködést az óvoda és a család között.

Az egészséges életmódra nevelést segíti a tornaszoba. Igény szerint lehetőséget biztosítunk úszásoktatásra, korcsolyázásra a kerületi uszodában, korcsolyapályán.

Minden évben kirándulni megyünk a távolabbi környezet megismerése céljából.

Az Állatkert és a Central Színház rendszeres látogatói vagyunk.

A szülők igényei szerint nyelvtanulást, és mozgásfejlesztő tornát biztosítunk a gyermekek számára.

Kialakult hagyomány óvodánkban az óvónői bábelőadás. Az évszakokhoz, ünnepekhez kapcsolódó meséket dolgozzák fel az óvónők.

Gyermekeink számára biztosított további programok: rocky, sakk, néptánc, angol, karate, foci.

13.Személyi feltételek a program megvalósításához

Óvodánkban a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll, kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Óvodapedagógusaink elfogadó, segítőkész, támogató attitűdjét modellt, mintát jelent a gyermek számára.

Fontos, hogy az óvónő minél sokoldalúbb, színesebb egyéniség legyen. A sokoldalúság összetevői közül hangsúlyozzuk az általános, a szakmai, a pedagógiai műveltséget, azokat

tehát, amelyek legjobban közrejátszanak nevelői munkánkban. Azonban ez önmagában még nem elég: elfogadnunk, szeretnünk kell minden gyermeket.

Az óvónő-gyermek kapcsolatban elsősorban az empátiának, amelyre tudatosan kell törekednünk. Az empátiával egyidejűleg mindig érvényesülnie kell annak a nevelői szándékunknak, hogy óvodásaink képességeinek kibontakoztatását minden eszközzel biztosítsuk.

Tisztában kell lennünk azzal is, hogy személyünk azonosulási minta a gyermek számára. Ezért olyan fontos a szép, példamutató beszéd, a gyermekek iránt tanúsított őszinte, megértő, mindig a jót észrevevő és azt megbecsülő magatartás.

Ezeknek az óvónői személyiségvonásoknak birtokában tűzhetjük ki célul azt, hogy milyenné szeretnénk nevelni óvodás gyermekeinket.

Óvodánkban több kollégánknak rendelkezik fejlesztő pedagógus végzettséggel, ismereteikre,

szakmai hozzáértésükre, segítségnyújtásukra számíthatunk az egyéni fejlesztési stratégia kidolgozásában, fejlesztői terv készítésében

Az óvodapedagógusok, gyógypedagógusok, pszichológus és a pedagógiai munkát segítő dolgozók összehangolt munkája hozzájárul az óvodai nevelés eredményességéhez.

A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli.

Mivel migráns gyermekeket is nevelünk óvodánkban ezért feladatunknak tartjuk, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

A nevelőtestületet több éves szakmai tapasztalattal rendelkező óvodapedagógusok alkotják. Óvodánkban két diplomás óvodapedagógus látja el minden gyermekcsoportban a nevelőmunkát.

Munkájukat szakképzett dajka és pedagógiai asszisztens segíti.

A konyhai és a takarítási feladatok nagy részét szakképesített dajkák végzik. Az óvoda nyitva tartása a szülők és a fenntartó igényei alapján alakul: 6.00-17.30 óráig. Az óvoda teljes nyitvatartási idejében óvodapedagógus foglalkozik a gyermekekkel.

Továbbképzési tervünk figyelembe veszi az óvodapedagógusok érdeklődési körét. A továbbképzések választásánál elsődleges szempont, hogy az integrált nevelés lehetőségének megteremtéséhez kapcsolódó ismeretek birtokába jussunk.

Házi bemutatók keretében adjuk át egymásnak tudásunkat, az ezeket követő megbeszélések lehetővé teszik egymás jobb megismerését.

Programunk megvalósításához, az óvodák működéséhez megfelelő személyi feltételekkel rendelkezünk.

A továbbképzési rendszer működtetését és meghatározott rendjét a "Továbbképzési program" tartalmazza. Fontosnak tartjuk a folyamatos szakmai önképzést, fejlődést, a továbbképzéseket.

Gyógypedagógus, pszichológus, fejlesztő-pedagógus támogatja az óvodapedagógusok munkáját. Nélkülözhetelen szerepük van az SNI-s és a BTMN-es gyermekek fejlesztésében, az integráció megvalósításában.

Az óvoda színvonalas működéséhez az alábbi külsős szakemberek munkájára számítunk

Logopédus

- Az óvodában biztosított, célszerűen berendezett helyiségben foglalkozik a kezelésére szoruló gyermekekkel .

Fővárosi pedagógiai Szakszolgálat

- Pszichológus és fejlesztő pedagógus segítségét kérhetjük tőlük.

Gyermekorvos, védőnő és fogorvos

- Biztosítja a gyermekek megfelelő egészségügyi szűrővizsgálatát.

14.A nevelőmunkát segítő eszközök és felszerelések

Rendelkezünk az 1/1998. (VII. 24) OM rendeletnek megfelelő helyiségekkel, és nevelési programok megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel.

Óvodáink épületét, udvarát, kertjét, berendezését, a gyermekek biztonságának, kényelmének, testméretüknek megfelelően alakítjuk, s ugyanakkor figyelünk arra, hogy biztosítsa egészségük megőrzését, fejlődését, és kielégítse mozgás és játékigényüket.

Ügyelünk arra, hogy a gyermekek által használt tárgyi felszerelések elhelyezése hozzáférhető és biztonságos legyen.

Folytatjuk az udvaron lévő játékeszközök fejlesztését, felülvizsgálatuk minden évben megtörténik.

Tornaszobáink célszerűen berendezettek, a szükséges eszközöket folyamatosan fejlesztjük, bővítjük, felújítjuk.

A tárgyi felszereléseket – játékokat, fejlesztőjátékokat, társasjátékokat, építőjátékokat – melyeket a gyermekek használnak, számukra hozzáférhető módon, biztonságosan helyezzük el. A csoportszobát az óvodapedagógusok az évszaknak megfelelően, harmonikus színekkel, esztétikusan díszítik, igyekszünk a természetes anyagokat előnyben részesíteni. Az egész alakot mutató tükör minden csoportban megtalálható, csak úgy, mint a pszichikus funkciók fejlesztését szolgáló fejlesztő játékok.

A csoportokban a mesés verses könyveken kívül ismeretterjesztő (állat- és növényvilág)

művészeti könyvek, folyóiratok segítik a környezet megismerését.

Szakmai munkánkat segíti a könyvtár és a nevelői szoba. A nevelői szobánk lehetőséget nyújt az óvónők szakmai megbeszéléseire, szülői fogadó órák megtartására. A tevékenységekhez szükséges eszközöket, diavetítőt, a filmeket, audiovizuális eszközöket valamint a szakmai könyveket a könyvtárszobában tartjuk. Egyéni fejlesztéshez szükséges helyiség

rendelkezésünkre áll, a fejlesztőpedagógus, utazó pedagógus, logopédus itt tudja megfelelő

körülmények között ellátni feladatait.

A csoportokban az igényes gyermekirodalom lapozgatói, gyermekkönyvek dominálnak,

emellett megtalálhatók az óvónő napi munkáját segítő szakkönyvek. Programunk megvalósítása érdekében figyelemmel kísérjük az újonnan megjelent szakmai, módszertani, pszichológiai könyveket

TÖRVÉNYI HÁTTÉR:

- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatói intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- 401/2023 (VIII.30) Korm. rendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról
- 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól
- 1997. évi XXXI. tv. a Gyermek védelemről és gyámügyi igazgatásról
- 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- 48/2012. (XII.12.) EMMI rendelet a pedagógiai – szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai – szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai – szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről
- 15/2013. (II.26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- 277/1997. (XII.22.) kormányrendelet a pedagógus – továbbképzésről, a pedagógus – szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről
- 2016. évi CL. törvény az általános közigazgatási rendtartásról
- 1997. évi CLIV. törvény az egészségügyről
- 121/2013. (IV. 26.) Korm. rendelet az Oktatási Hivatalról

- 335/2005. (xii.29.) Korm. rendelet a közfeladatot ellátó szervek iratkezelésének általános követelményeiről

IRODALOMJEGYZÉK

- B. Méhes Vera: Az óvónő és az óvodai játék / Tankönyvkiadó, 1984/
- Barkóczi Ilona - Putnoky Jenő: Tanulás és motiváció / Tankönyvkiadó, 1984/
- Dr. Tótszöllősiné Varga Tünde: Mozgásfejlesztés az óvodában
- Gaál Sándorné – Kunos A.: Testnevelési játékok anyaga és tervezése az óvodában
- V. Szabó Györgyi: Epochális rendszerű tanulási folyamat az óvodában /Hajdú-Bihar Megyei Pedagógiai Intézet, Debrecen, 1992 /
- Pereszlényi Éva: Helyi Óvodai Nevelési Programra felkészítő tanfolyam /Bp. 1997/
- Forrai Katalin: Ének az óvodában
- Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában
- Iskolakultúra – természettudomány /OKI folyóirat IV. évf. 13. sz. 1994/13 /
- Porkolábné Dr. Balogh Katalin - Dr. Páli Judit - Szaitzné Gregorits Anna: Komplex prevenciós óvodai program /OKI, 1996/
- Mérei Ferenc – V. Binét Ágnes: Gyermeklélektan /Gondolat, 1981/
- Falvay Károly: ritmus, mozgás, énekes játék
- Dr. Ross Campbell: Életre szóló ajándék
- Zilahy Józsefné-Stöckert Károlyné-Dr Ráczné Dr Füzü Klára: Óvodai nevelés játékkal, mesével /OKI, 1996/
- Pereszlényi Éva – Porkolábné Dr Balogh Katalin: Játék-mozgás-kommunikáció progra / Alcius Bt. 1996/
- Dr. Bartha Lajos: Pszichológiai alapfogalmak kis enciklopédiája /Tankönyvkiadó/
- Dr. Nagy Mária: Szempontok környezeti neveléshez / Pécs 1996/
- Fábrián Katalin: Tevékenységközpontú óvodai nevelési program /OKI/
- Játékszerekről szóló 24/1998. (IV.29). IKM, NM együttes rendelete
- Minőség az óvodában /OKKER 2001/
- Nagy Jenőné: Óvodatükör /OSZE 2001/
- Martonné Tamás Márta: Fejlesztőpedagógia /ELTE 2002/
- Porkolábné Dr. Balogh Katalin: Kudarc nélkül az iskolában

Legitimációs záradék

Az Újpalotai Összevont Óvoda Pedagógiai Programját a köznevelésről szóló 2011. évi CXC törvény 26. § (1) bekezdése alapján az igazgató a nevelőtestület bevonásával készítette.

Budapest, 2024. 02. 14.

.....

igazgató

Az Újpalotai Összevont Óvoda Pedagógiai Programját a köznevelésről szóló 2011. évi CXC törvény 26. § (1) bekezdése alapján a Fenntartó jóváhagyja:

Budapest, 2024. 02. 14.

.....

Cserdiné Németh Angéla
polgármester
Fenntartó képviselője

A

KIVONAT

készült a Képviselő-testület
2024. február 8-án, 9.00 órakor kezdődő
nyilvános ülésén hozott határozatokról

Előterjesztés óvodákkal kapcsolatos döntésekről

(lkt.sz. 2/2-9/2024. sz. anyag)

24/2024. (II. 08.) ök. számú határozat

Budapest Főváros XV. Kerület Rákospalota, Pestújhely, Újpalota Önkormányzatának Képviselő-testülete úgy dönt, hogy a 2/2-9/2024. iktatószámú előterjesztés 6. melléklete szerinti tartalommal, **2024. február 15. napjától jóváhagyja Budapest Főváros XV. kerületi Önkormányzat Újpalotai Összevont Óvoda Pedagógiai Programját.**

Felelős: polgármester

Határidő: 2024. február 8.(elfogadásra)

(Jogsabályi hivatkozás: 2011. évi CLXXXIX. törvény 41. § (7) bekezdése; 42. § 2. pontja, 2011. évi CXC. törvény 25. § (1) bekezdése, 26. § (1) bekezdése, 2023. évi LII. törvény 37. § (1), (3) (4) bekezdése; 73. § (3) bekezdése; 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról szóló 401/2023. (VIII.30.) Kormányrendelet 4. § (1)-(8) bekezdése)

(Szavazati arány: 18 igen szavazat, egyhangú)

K.m.f.

dr. Kevevári Edit s.k.

jegyző

Cserdiné Németh Angéla s.k.

polgármester

